T086 TKL 4 (23) Luận Kim Cang Tiên Q8

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 8 423

LUAÄN KIM CÖÔNG TIEÂN
QUYEÅN 8

“Tu Boà-ñeà: YÙ cuûa Toân giaû nghó sao? Nhö Lai coù nhuïc nhaõn chaêng?... Ñaây laø ñoaïn vaên kinh thöù naêm trong Phaàn ñoaïn tröø nghi. Sôû dó ñöôïc neâu daãn vì ôû ñaây coù nghi vaán. Nghi nhö theá naøo? Ñoaïn kinh thöù ba ôû treân noùi: “Boà taùt khoâng thaáy kia laø chuùng sinh, Ta laø Boà taùt.” Töùc laø trong ñoaïn vaên kinh thöù tö trong phaàn ñoaïn tröø nghi naøy noùi: “Boà taùt khoâng thaáy coù chuùng sinh, cuõng khoâng thaáy coù quoác ñoä thanh tònh.” Hôn nöõa, trong Phaàn ñoái chieáu cuõng noùi: “Do khoâng thaáy coù chuùng sinh, cuøng phaùp goïi laø chö Phaät, Nhö Lai.” Maø ôû ñaây, boán thöù Boà taùt, chuùng sinh, Phaät, tònh ñoä, phaàn tröôùc ñaõ giaûi thích raát roõ, bieän minh boán thöù aáy teân goïi tuy khaùc nhöng ñeàu döïa nôi Chaân nhö maø coù. Neáu lìa phaùp giôùi Chaân nhö, ñoái vôùi trong phaùp höõu vi hö voïng, cho raèng laïi coù boán phaùp coù theå nhaän thaáy, thì chaúng phaûi laø Boà taùt. Neáu laõnh hoäi boán phaùp ñoù khoâng khaùc vôùi Chaân nhö, môùi goïi laø Boà taùt chaân thaät. Tuy ñaõ giaûi thích raát roõ veà nghóa coù-khoâng, nhöng caùc chuùng sinh laïi nhaân nôi “khoâng coù” maø sinh nghi, hoaëc nhaân nôi “coù” maø khôûi nghi vaán coù khaùc. Cho raèng: Neáu khoâng thaáy caùc phaùp goïi laø chö Phaät, thì hoaëc laø phaùp thaân cuûa chö Phaät, laø khoâng coù. Do döïa nôi thaân neân coù nguõ nhaõn (naêm thöù maét). Neáu khoâng coù phaùp thaân thì khoâng coù naêm thöù maét. Neáu khoâng coù nguõ nhaõn , töùc khoâng thaáy caùc phaùp. Chöa roõ nay noùi “khoâng thaáy” laø do coù nguõ nhaõn neân khoâng thaáy, hay laø khoâng coù nguõ nhaõn neân khoâng thaáy. Neáu coù nguõ nhaõn, thì vì ñoái nôi phaùp tröôùc maét laø khoâng, do ñaáy khoâng thaáy, hay laø ñoái nôi caûnh tröôùc maét thaät coù maø noùi laø khoâng thaáy? Ñeå ñoaïn tröø nghi vaán naøy veà nguõ nhaõn aáy,kinh ñaùp. YÙ cuûa phaàn ñaùp neâu roõ: Nhö Lai coù ñaày ñuû nguõ nhaõn, soi chieáu roõ raèng coù khoâng, tuøy phaùp hö thaät ñeàu nhaän bieát ñuùng nhö thaät. Nay noùi “khoâng thaáy” aáy laø vì coù maét neân goïi laø khoâng thaáy, chaúng phaûi laø khoâng coù maét maø noùi laø khoâng thaáy. Neáu coù maét, vì sao noùi laø khoâng thaáy? Chæ do caûnh tröôùc maët laø hö voïng, khoâng phaùp ñeå coù theå thaáy. Khoâng thaáy coù hai thöù. Moät

laø: Trong lyù bình ñaúng cuûa Chaân nhö, khoâng thaáy coù boán thöù nhö chuùng sinh v.v..., taùch rôøi, khaùc bieät. Cho neân noùi laø khoâng thaáy. Hai laø: Chuùng sinh vôùi naêm aám voán hö voïng, nhöng theå cuûa phaùp xöa nay laø khoâng sinh, laø roãng laëng. Cho neân khoâng coù phaùp naøo coù theå thaáy. Hai thöù naøy neâu roõ trong lyù döùt tuyeät hình töôùng. Vì thaùnh nhaân khoâng coù caùi thaáy phaân bieät chaáp töôùng neân goïi laø khoâng thaáy. Sôû dó ñöôïc noùi laø thaáy, vì Nhö Lai coù ñuû trí cuûa hai ñeá, nhö hö voïng maø bieát, nhö chaân thaät maø thaáy. Ñaây laø y cöù veà phía nghóa roãng laëng cuûa caùc phaùp, noùi laø khoâng thaáy, chaúng phaûi cho laø maét, caûnh ñeàu khoâng, coù khieán khoâng thaáy. Neáu nhö vaäy, thì ñaâu theå nghe noùi "khoâng thaáy", lieàn cho chö Phaät, Boà taùt xöa nay laø khoâng maét khoâng thaáy caùc phaùp. Cho neân, phaàn tieáp theo seõ bieän minh. "Nhö Lai coù Nhuïc nhaõn(maét thöôøng)": Theá naøo laø caûnh giôùi voán nhaän bieát (sôû tri) cuûa nhuïc nhaõn, maø noùi Nhö Lai coù Nhuïc nhaõn? Ñaây laø neâu roõ veà Nhuïc nhaõn cuûa ngöôøi phaøm phu, chæ thaáy caûnh giôùi hö voïng do nhaân duyeân hoøa hôïp, thaáy treân khoâng thaáy döôùi. Nhöng chuùng sinh taïo nghieäp ñaõ khaùc, neân quaû baùo ñaït ñöôïc Nhuïc nhaõn cuõng khaùc, phaåm loaïi khoâng ñoàng. Hoaëc chæ thaáy chöôùng ngaïi beân trong, khoâng thaáy chöôùng ngaïi beân ngoaøi. Hoaëc trong ngoaøi ñeàu thaáy. Hoaëc ngaøy thaáy ñeâm khoâng thaáy. Hoaëc ñeâm thaáy ngaøy khoâng thaáy. Hoaëc ngaøy ñeâm ñeàu thaáy. Caùc maét nhö theá ñeàu laø maét do cha meï sinh ra. Nhö ngöôøi nôi chaâu Phaát Baø Ñeà, maét do cha meï sinh ra, coù theå thaáy saéc nôi beân ngoaøi chöôùng ngaïi, tröôùc sau cuõng thaáy. Nhö Lai ñoàng vôùi phaøm phu ñeàu thaáy saéc hö voïng aáy, neân noùi Nhö Lai coù Nhuïc nhaõn. "Nhö Lai coù Thieân nhaõn: Thieân nhaõn coù hai loaïi: Moät laø Thieân nhaõn do tu ñaït ñöôïc. Hai laø Thieân nhaõn do quaû baùo maø ñöôïc. Theá naøo laø caûnh giôùi sôû tri cuûa Thieân nhaõn? Thieân nhaõn cuõng soi chieáu caûnh giôùi hö voïng do nhaân duyeân hoøa hôïp, ñeàu thaáy caùc saéc cuûa beân ngoaøi chöôùng ngaïi. Cuõng coù loaïi thaáy döôùi khoâng thaáy treân, thaáy tröôùc khoâng thaáy sau. Hoaëc nhaân nôi tha löïc thaáy treân thaáy döôùi, thaáy tröôùc thaáy sau, cuøng thaáy caû boán phöông. Neân roõ choã thaáy cuûa Nhö Lai cuõng gioáng vôùi haøng phaøm phu ñieân ñaûo giöõ laáy caûnh giôùi . Nhö Lai luoân thích öùng vôùi caûnh giôùi hö thaät tröôùc maët maø duyeân hôïp, do ñaáy laø ñieàu khaùc bieät. Cho neân noùi Nhö Lai coù Thieân nhaõn. Tuy nhieân, ngöôøi theá gian coù quaû baùo ñöôïc nhuïc nhaõn, coù quaû baùo ñöôïc Thieân nhaõn, cuõng coù ngöôøi do tu taäp maø ñöôïc Thieân nhaõn, ñaáy ñeàu laø phaùp trong ba coõi. Neâu roõ chö Phaät Boà taùt chöùng ñaïo, vöôït haún moïi bieåu hieän cuûa theá gian, töø laâu ñaõ khoâng duøng hai thöù nhaõn naøy. Vaäy sao

laïi noùi Nhö Lai coù hai thöù nhaõn aáy? Laø do choã thaáy ñoàng vôùi hai nhaõn kia. Cho neân noùi Nhö Lai coù Thieân nhaõn. Nhö Lai coù Tueä nhaõn: Theá naøo laø caûnh giôùi sôû duyeân cuûa Tueä nhaõn? Neâu roõ Tueä nhaõn nhaän bieát veà taát

caû caùc phaùp höõu vi, Voâ vi, höõu laäu, voâ laäu, thieän, aùc, voâ kyù, maø khoâng daáy khôûi nieäm: Ta nhaän bieát caùc phaùp aáy. Bieän minh Nhö Lai cuõng coù caûnh sôû duyeân ñoàng vôùi Nhò thöøa. Cho neân noùi Nhö Lai coù Tueä nhaõn. “Nhö Lai coù Phaùp nhaõn”: Theá naøo laø caûnh giôùi sôû duyeân cuûa Phaùp nhaõn? Laø noùi khaû naêng nhìn thaáy, bieát ñöôïc phaùp maø Thaùnh nhaân Tam thöøa luùc chöùng quaû seõ nöông nhöõng taâm naøo ñeå chöùng ñaïo quaû. Nhöõng sai bieät cuûa phaùp chöùng ñaéc naøy, töùc laø sôû duyeân cuûa phaùp nhaõn. Nhö lai cuõng ñoàng coù khaû naêng thaáy naøy. Cho neân noùi Nhö Lai coù Phaùp nhaõn. “Nhö Lai coù Phaät nhaõn”: Boán thöù nhaõn neâu treân, thaáy khoâng ñuû caûnh bieát khoâng heát phaùp. Neáu gaëp caûnh phaùp thaáy bieát (sôû tri kieán) thì khoâng ñuû khaû naêng hieåu roõ. Coøn Phaät nhaõn thaáy bieát, thì caû chaân, tuïc cuøng soi chieáu, lôùn nhoû ñeàu thaáu suoát, heát thaûy vaïn phaùp ñeàu thoâng ñaït ñaày ñuû, khoâng caûnh naøo laø khoâng bieát khaép, khoâng phaùp naøo laø khoâng roõ taän cuøng. Cho neân, goïi laø Phaät nhaõn. Vôùi nhaõn aáy, Nhö Lai coù naêm thöù nhaõn, coù thaáy bieát veà caûnh. Vì ñaõ coù maét naøy, neân bieát Phaät coù thaân, coù maét maø noùi khoâng thaáy, chaúng phaûi laø khoâng thaân, khoâng maét maø noùi khoâng thaáy. Cho neân, tieáp laø phaàn vaên kinh noùi Nguõ nhaõn naøy. Nhaân nôi vaên kinh noùi veà nguõ nhaõn, laïi coù keû sinh nghi hoaëc. Nghi raèng: Voâ löôïng voâ bieân theá giôùi ôû möôøi phöông, chæ rieâng nôi ñuû caùc loaïi phaùp voán coù trong tam thieân theá giôùi, haõy coøn khoâng theå nhaän bieát heát, huoáng laø trong voâ bieân theá giôùi cuõng coù voâ soá caùc phaùp. Vì sao chæ noùi naêm thöù nhaõn naøy? Neáu chính thöùc chæ coù naêm thöù maét aáy, vaäy laø Nhö Lai bieát khoâng heát phaùp thaáy khoâng ñuû caûnh. Do ñaáy, ñaõ neâu daãn duï veà “caùt Soâng Haèng” ñeå giaûi nghi vaán aáy. Muoán neâu roõ, tuy Nhö Lai chæ coù Nguõ nhaõn , nhöng soi chieáu thaáy bieát thaáy bieát caûnh sôû tri, khoâng gì laø khoâng cuøng taän. Tuy ñuû heát caûnh nhöng khoâng theå ñeàu noùi nôi vaên kinh. Vaû laïi, nhö nhöõng thöù vi teá trong caûnh khoù nhaän bieát, thì cuõng khoâng ngoaøi taâm phaùp. Cho neân, muoán nhaán maïnh caùi thaáy bieát chuùng sinh trong haèng sa theá giôùi, nôi thaân cuûa moät chuùng sinh coù taâm thieän, taâm baát thieän, taâm voâ kyù, höõu laäu, voâ laäu, soá löôïng caùc taâm cuûa ba ñôøi khoâng theå haïn löôïng. Moät chuùng sinh coù töøng aáy thöù taâm. Chuùng sinh nôi haèng sa theá giôùi ñeàu coù soá löôïng taâm nhö theá sai bieät chaúng ñoàng, Nhö Lai duøng Ba ñaït linh dieäu nhaän bieát, ôû trong moät nieäm soi chieáu roõ

raøng Nhö theá khoâng neân neâu vaán naïn: Neáu Nhö Lai chæ coù naêm thöù maét thì nhaän bieát veà caûnh khoâng cuøng taän. ÔÛ ñaây laø laøm saùng toû, maét tuy coù naêm thöù maø nhaän bieát khoâng ñuû, heát caûnh. “Ñöùc Phaät baûo: Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Nhö soá caùt hieän coù nôi soâng haèng, Nhö Lai noùi laø caùt chaêng?” Tröôùc neâu daãn naêm thöù maét, neâu roõ beân trong Phaät voán coù ñuû trí coù theå thaáy bieát. Nhöng trí khoâng moãi moãi khôûi leân laø nhaát ñònh bieát caûnh. Nay saép noùi veà caûnh giôùi sôû tri cuûa naêm thöù maét, neân Phaät hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà, yù cuûa Toân giaû tö duy,

xeùt tính, cho Nhö Lai nhaän bieát veà soá löôïng caùt trong soâng Haèng aáy laø nhieàu ít chaêng, leõ ra hoûi nhö vaäy. Sôû dó neâu “Nhö Lai noùi laø caùt chaêng?”: laø laøm roõ theo lyù maø noùi, phaûi tröôùc bieát sau noùi. Nay neâ”Nhö Lai noùi”, thì bieát roõ Nhö Lai ñaõ nhaän bieát roài môùi noùi. Vì theá neâu: “Nhö Lai noùi laø caùt chaêng?” “Toân giaû Tu Boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân! Ñuùng vaäy! Nhö Lai noùi laø caùt: laø laøm roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà coù ñöôïc löïc gia hoä ngaàm ñeå laõnh hoäi yù cuûa Nhö lai. Cho neân cung kính thuaät laïi lôøi Nhö Lai ñaõ noùi: Ñuùng vaäy, baïch Theá Toân! Nghóa laø Nhö Lai thaät söï bieát roõ veà soá löôïng caùt trong soâng Haèng aáy laø nhieàu hay ít, neân noùi. Tuy noùi “ñuùng laø caùt” nhöng khoâng phaûi khoâng bieát soá löôïng. YÙ cuûa duï naøy neâu roõ: Duøng moät soâng haèng laøm moät chuùng sinh. Moät chuùng sinh aáy coù taâm soá phaùp thieän, baát thieän, voâ kyù …, nhieàu, ít nhö caùt trong soâng Haèng. Laïi duøng soá caùt trong soâng haèng naøy laøm moät chuùng sinh, moät chuùng sinh cuõng coù soá löôïng taâm phaùp nhö vaäy. Laïi duøng soá löôïng caùt aáy ñeå noùi veà theá giôùi cuûa Phaät, trong soá löôïng theá giôùi nhö theá laïi coù voâ löôïng caùt soâng Haèng. Laïi coù moät con soâng laø moät chuùng sinh, thì vôùi soá löôïng taâm phaùp cuûa chuùng sinh nhö vaäy, Phaät ñeàu thaáu toû troïn veïn huoáng laø caùc thöù khaùc khoâng phaûi laø taâm, taâm phaùp. Nhaân ñaây laïi sinh nghi vaán: Nhö haøng Boà taùt ñòa tieàn do dieäu löïc cuûa tín (tin) giaûi (hieåu) neân cuõng nhaän bieát veà soá löôïng taâm phaùp cuûa chuùng sinh trong moät tam thieân theá giôùi. Chöa roõ nay noùi Nhö Lai nhaän bieát veà soá löôïng taâm phaùp cuûa haèng sa chuùng sinh laø ñoàng vôùi Boà taùt ñòa tieàn chæ nhaän bieát soá löôïng taâm phaùp nôi haèng sa chuùng sinh trong tam thieân theá giôùi cuûa moät vò Phaät, hay laø nhaän bieát khaép veà soá löôïng taâm phaùp cuûa chuùng sinh trong voâ löôïng haèng haø sa theá giôùi nôi möôøi phöông? Ñeå giaûi thích nghi vaán naøy, “Phaät laïi hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà: YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Nhö soá löôïng caùt hieän coù trong moät soâng Haèng laø soá theá giôùi cuûa Phaät töùc soá löôïng theá giôùi cuûa Phaät nhö theá laø nhieàu

chaêng?” Ñaây laø nhaèm bieän minh Nhö Lai khoâng phaûi chæ nhaän bieát veà soá löôïng taâm, taâm phaùp cuûa haèng sa chuùng sinh trong moät tam thieân theá giôùi, maø coøn nhaän bieát khaép veà soá löôïng taâm phaùp cuûa voâ löôïng haèng haø sa chuùng sinh trong möôøi phöông theá giôùi. “Toân giaû Tu Boà-ñeà noùi: Baïch Theá Toân! Soá löôïng theá giôùi aáy laø heát söùc nhieàu” laø laøm roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà cung kính ñaùp laïi lôøi Nhö Lai noùi ôû treân: Haèng sa theá giôùi trong möôøi phöông thaät laø nhieàu, laø voâ löôïng. “Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà: Chuùng sinh trong soá löôïng theá giôùi nhö theá, vôùi töøng aáy loaïi taâm hieän coù, Nhö Lai thaûy ñeàu nhaän bieát”. Töø tröôùc giôø vieäc hoûi ñaùp tuy coù nhieàu löôït, nhöng chính yù cuûa lôøi giaûi ñaùp laø ôû phaàn vaên naøy: Neâu roõ Nhö Lai môùi laø baäc Nhaát Thieát Trí, chæ duøng naêm thöù maét maø nhaän bieát khaép, thaáu toû troïn veïn veà caùc phaùp taâm saéc v.v… cuûa chuùng sinh trong haèng haø sa theá giôùi nôi möôøi phöông, khoâng ñaâu laø khoâng cuøng taän. Nay lchæ nhaán

maïnh veà thaáy bieát taâm phaùp, thì vieäc thaáy bieát saéc roõ raøng cuõng chaúng theå soùt. Tuy nhieân, döïa theo caùc phaùp sôû tri aáy coù voâ soá thöù sai bieät, hôn keùm chaúng ñoàng. Nhö quaû baùo trong loaøi ngöôøi so saùnh vôùi chö Thieân thì choã hôn, keùm, treân,döôùi khoâng theå ví duï, huoáng chi laø chö Phaät, Boà taùt, vôùi phöôùc baùo thuø thaéng xuaát theá gian, so vôùi quaû baùo cuûa haøng Trôøi ngöôøi, roõ raøng söï caùch bieät laø khoâng theå tính toaùn. Do Nhö Lai thaáu ñaït moät caùch troïn veïn neân goïi laø thaûy nhaän bieát. “Vì sao theá”? Töùc nhaân vöøa neâu töøng aáy thöù taâm hieän coù, Nhö Lai thaûy ñeàu nhaän bieát, laïi sinh nghi vaán: Treân noùi chuùng sinh, vôùi naêm aám, saùu traàn, saùu thöùc, theå laø hö voïng. Neáu chaáp giöõ phaùp hö voïng nôi naêm aám vv... cuûa chuùng sinh, töùc chaúng phaûi laø Boà taùt. Laïi noùi: Lìa taát caû caùc töôùng töùc goïi laø chö Phaät. Neáu theá, vì sao nay laïi noùi: Töøng aáy thöù taâm truï, Nhö Lai thaûy ñeàu thaáy bieát? Neáu Nhö Lai thaáy bieát phaùp aáy, töùc neân laø thaät, khoâng phaûi laø hö voïng. Chöa roõ, ôû ñaây noùi “taâm truï” laø truï trong caûnh Chaân nhö cuûa boán nieäm xöù, hay laø truï trong phaùp khaùc? Neáu laø chaân thaät, thì ôû treân khoâng neân noùi laø hö voïng, cho laø Nhö Lai khoâng thaáy. Coøn neáu laø hö voïng, thì khoâng theå laïi noùi: vôùi töøng aáy thöù taâm truï, Nhö Lai thaûy ñeàu thaáy bieát. Do vaäy neân noùi: “Vì sao theá?”. Lieàn ñaùp: “Nhö Lai noùi caùc taâm truï ñeàu laø khoâng phaûi taâm truï”. ÔÛ ñaây noùi “caùc taâm truï”: laø noùi saùu thöùc cuûa haøng phaøm phu chaáp truï ñieân ñaûo, ôû trong phaùp hö voïng. “Ñeàu laø khoâng phaûi taâm truï”: töùc khoâng phaûi laø ôû trong boán nieäm

xöù khoâng ñieân ñaûo, chaân thaät maø truï. ÔÛ ñaây neâu roõ phaàn treân noùi lìa, laø do hö voïng neân lìa. Nay sôû dó noùi nhaän bieát vì Nhö Lai vôùi naêm thöù maét soi chieáu caûnh, ñeàu taän cuøng, hö thaät cuøng roõ. Cho neân goïi laø thaáy bieát chöùng khoâng phaûi laø chaân thaät. “Ñoù goïi laø taâm truï”: laø toùm keát trong duyeân cuûa hö voïng, ñieân ñaûo maø truï, cuõng coù theå toùm keát phaàn treân: Ñeàu laø chaúng phaûi taâm truï. Ñoù goïi laø chaúng phaûi truï chaân thaät trong caûnh cuûa boán nieäm xöù. “Vì sao theá? Vì taâm quaù khöù khoâng theå naém baét ñöôïc”: laø giaûi thích phaàn treân: do ñaâu maø bieát ñaây noùi taâm truï laø noùi saùu thöùc truï trong duyeân hö voïng ñieân ñaûo. Giaûi thích: “Taâm quaù khöù v.v... khoâng theå naém baét”, laø neâu roõ do taâm cuûa ba ñôøi v.v... khoâng truï maø cho laø truï, neân goïi laø hö voïng. Bôûi phaùp cuûa taâm quaù khöù ñaõ chaám döùt ôû quaù khöù, khoâng coøn, neân chaúng theå naém baét ñöôïc. Taâm vò lai chöa ñeán, cuõng roãng khoâng, khoâng theå naém baét ñöôïc. Taâm hieän taïi thì nieäm nieäm sinh dieät khoâng döøng, ngay theå cuûa noù cuõng roãng khoâng, chaúng theå naém baét ñöôïc. Nhaân nôi caùc taâm cuûa ba ñôøi ñeàu hö voïng ñieân ñaûo, laïi coù nghi vaán: Neáu taâm truï laø hö voïng ñieân ñaûo, thì trôû thaønh noùi taâm cuûa phaøm phu, Thaùnh nhôn ñeàu laø hö voïng ñieân ñaûo. Neáu theá thì taâm cuûa caùc Boà taùt töø ñòa thöù nhaát trôû leân cuõng laø hö voïng ñieân ñaûo. Do taâm hö voïng ñieân ñaûo moïi haønh cuûa lieãu nhaân nhö phöôùc ñöùc cuûa boá thí v.v... trí tueä cuõng ñeàu laø ñieân ñaûo, neân khoâng phaûi laø nhaân cuûa Boà-ñeà, khoâng

thaønh töïu ñöôïc coâng ñöùc voâ laäu giaûi thoaùt. Nhaèm ñoaïn tröø nghi vaán aáy, neân phaàn ñaùp coù noùi: “Duøng baûy thöù baùu trong ba ngaøn theá giôùi ñeå boá thí thì ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc raát nhieàu”. ÔÛ ñaây laøm roõ Boà taùt töø ñòa thöù nhaát trôû leân, ñaït ñöôïc söï laõnh hoäi voâ laäu chaân thaät, khoâng chaáp giöõ töôùng, khoâng truï taâm khi haønh boá thí, thì phöôùc ñöùc khoâng phaûi laø ñieân ñaûo. Do khoâng phaûi laø ñieân ñaûo neân thaønh töïu ñöôïc caùc haïnh Ba la maät. Khoâng gioáng vôùi haøng phaøm phu ñòa tieàn, vì saùu thöùc taâm laø hö voïng, ñieân ñaûo chaáp giöõ töôùng, neân phöôùc ñöùc cuõng laø ñieân ñaûo. Tuy nhieân laø phöôùc ñöùc naøy, khoâng phaûi laø ñieân ñaûo, maø chính laø do haøng phaøm phu ñòa tieàn ñieân ñaûo chaáp giöõ laáy töôùng, vì phöôùc ñöùc laø nhaân neân khoâng phaûi haún nhieân laø ñieân ñaûo. “Ñöôïc phöôùc ñöùc raát nhieàu”: laø neâu roõ ñaây laø khoâng chaáp boá thí töôùng, maø boá thí, thì chieâu caûm quaû vò Phaät thöôøng truï. Vì phöôùc ñöùc aáy voâ taän, neân noùi laø ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc raát nhieàu”. Laïi sinh nghi hoaëc: Neáu duøng baûy thöù baùu trong ba ngaøn theá giôùi ñeå boá thí, laø thaät coù phöôùc ñöùc, laø voâ laäu, chaéng phaûi laø ñieân ñaûo. Vì

sao ôû treân noùi, duøng baûy thöù baùu trong ba ngaøn theá giôùi ñeå boá thí, khoâng phaûi laø nhoùm phöôùc ñöùc? Vì ñoaïn tröø nghi vaán naøy, neân kinh ñaùp: “Toân giaû Tu Boà-ñeà! Neáu töôùng cuûa nhoùm phöôùc ñöùc laø coù thaät, töùc Nhö Lai khoâng noùi nhoùm phöôùc ñöùc laø nhoùm phöôùc ñöùc”. Nhöng ôû treân ñaõ neâu roõ hai thöù nhoùm phöôùc ñöùc: Moät laø nhoùm phöôùc ñöùc höõu laäu chaáp giöõ töôùng, hai laø nhoùm phöôùc ñöùc voâ laäu khoâng chaáp giöõ töôùng. “Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø nhoùm phöôùc ñöùc” laø neâu roõ nhoùm phöôùc ñöùc höõu laäu khoâng phaûi laø con ñöôøng ñi ñeán Boà-ñeà, nhö nhoùm phöôùc ñöùc voâ laäu, khoâng noùi phöôùc ñöùc voâ laäu cuõng khoâng phaûi laø nhoùm phöôùc ñöùc, ñaâu coù theå ñem phöôùc ñöùc do duøng baûy thöù baùu trong tam thieân theá giôùi boá thí chaáp giöõ töôùng laø phöôùc ñöùc ñieân ñaûo ñeå vaán naïn Nhö Lai, cho raèng ôû ñaây haøng Boà taùt töø ñòa thöù nhaát trôû leân haønh boá thí khoâng chaáp giöõ töôùng, vôùi phöôùc ñöùc voâ laäu cuõng laø ñieân ñaûo. “Luaän raèng: Laïi coù nghi vaán v.v…” ÔÛ ñaây, tröôùc heát laø nhaéc laïi söï vieäc ñaõ nghi ôû tröôùc. Töø caâu: “Neáu nhö vaäy” trôû xuoáng: laø neâu ra yù sinh nghi roài chæ roõ kinh nhaèm giaûi thích. Moät ñoaïn kinh naøy, Luaän duøng ba baøi keä ñeå giaûi thích. Keä thöù nhaát chính thöùc giaûi thích ñoaïn vaên kinh noùi veà naêm thöù maét, yù taïo ra hoûi - ñaùp ñeå ñoaïn tröø nghi. Keä thöù hai giaûi thích moät ñoaïn vaên kinh trong thí duï veà haèng sa theá giôùi. Keä thöù ba giaûi thích ñoaïn vaên kinh noùi veà: Duøng baûy thöù baùu trong tam thieân theá giôùi boá thí ñaït phöôùc ñöùc raát nhieàu. Keä thöù nhaát noùi: “Tuy khoâng thaáy caùc phaùp” ôû treân nghi cho khoâng thaáy caùc phaùp, chöa roõ laø coù maét maø khoâng thaáy, hay laø khoâng maét neân khoâng thaáy. Do ñoù keä giaûi thích laøm roõ chö Phaät vaø Boà taùt, tuy khoâng ñoàng vôùi caùi thaáy cuûa haøng phaøm phu, chaáp giöõ töôùng ñoái vôùi caùc phaùp höõu vi nhö saéc, naêm aám chuùng sinh v.v… nhöng khoâng phaûi laø khoâng coù naêm thöù maét, nhö töôùng phaùp hö, thaät maø thaáy, chaúng phaûi laø do khoâng maét neân

khoâng thaáy. Vì theá, caâu thöù hai keä noùi: “Coù maét thaáy roõ caûnh” (chaúng phaûi khoâng coù maét thaáy roõ caûnh). Ñaây laøm roõ, tuy noùi chö Phaät khoâng thaáy caùc phaùp, khoâng phaûi laø khoâng coù caùi duïng soi chieáu caûnh cuûa naêm thöù maét. Do ñaâu coù theå nhaän bieát? Caâu keä tieáp theo noùi: “Chö Phaät naêm thöù thaät”. Ñaây laø laøm saùng toû chö Phaät coù ñaày ñuû naêm thöù maét. Neáu theá töùc laïi sinh nghi: Naêm thöù maét naøy trôû laïi gioáng vôùi nhaän thöùc ñieân ñaûo cuûa haøng phaøm phu. Cho neân ñaùp: “Do thaáy ñieân ñaûo kia” bieän minh chö Phaät, Boà taùt thaät coù naêm thöù maét, öùng hôïp vôùi caûnh giôùi

ñieân ñaûo maø thaáy, nhöng thaáy khoâng ñieân ñaûo. Cho neân, khoâng gioáng vôùi haøng phaøm phu. Nöûa keä naøy tuy giaûi thích yù cuûa kinh, vaãn chöa giaûi thích vaên kinh, nhöng vì neân lieân keát ñeå taïo ra keä thöù hai. Phaàn luaän vaên xuoâi tieáp theo noùi: “Vì sao noùi söï thaáy kia khoâng phaûi laø ñieân ñaûo?” AÁy laø luaän chuû saép giaûi thích yù giaûi ñaùp, cuûa keä naøy neân giaû ñaët caâu hoûi: Neáu chö Phaät thaät coù naêm thöù maét, nhaän thöùc caûnh giôùi ñoái tröôùc, maø caûnh giôùi ñoái tröôùc laø hö voïng, trí coá duyeân vaøo thì phaûi thaønh ñieân ñaûo. Vaäy sao noùi naêm thöù maét kia khoâng phaûi laø ñieân ñaûo? Lieàn ñaùp: “ Vì hieån baøy thí duï ñeå ñoaïn tröø nghi. Do ñaáy noùi “Ta nhaän bieát veà voâ soá thöù taâm truï nhö theá!”. Neâu roõ ñeå giaûi thích choã nghi, neáu chæ coù naêm thöù maét thì nghi seõ khoâng thaáy bieát heát nhieàu caûnh, cho neân daãn thí duï veà caùt soâng Haèng. Vì theá noùi roõ: Töøng aáy thöù taâm truï, Nhö Lai thaûy ñeàu nhaän bieát, khoâng gioáng vôùi söï nhaän bieát ñieân ñaûo cuûa haøng phaøm phu. Do ñoù, tieáp sau hoûi: Ñaây laø chæ roõ veà nghóa gì? Ñaùp: “Söï nhaän bieát kia khoâng phaûi laø ñieân ñaûo, do ñaõ thaáy roõ söï ñieân ñaûo”. “Theá naøo laø ñieân ñaûo”: laø neâu caâu hoûi: Neáu naêm thöù maét cuûa Phaät khoâng phaûi laø ñieân ñaûo, thì theá naøo laø maét ñieân ñaûo? Lieàn ñaùp “Keä noùi: “Caùc thöù thöùc ñieân ñaûo, Do lìa nôi nieäm thaät” Chæ roõ saùu thöùc khoâng phaûi laø moät neân noùi laø “caùc thöù”, voïng chaáp giöõ saùu traàn cho khoâng thaät laø thaät. Ñaây laø taâm vöôùng chaáp nôi caûnh neân goïi laø “thöùc ñieân ñaûo”. Do ñaâu coù theå nhaän bieát saùu thöùc laø ñieân ñaûo? Caâu keä tieáp theo vieát: “Do lìa nôi nieäm thaät”. Nieäm thaät laø quaùn veà boán nieäm xöù. Quaùn thaân naøy cuûa ngaõ laø thöôøng, thaân naøy laø voâ thöôøng, cho ñeán phaùp cuõng vaäy. Do saùu thöùc khoâng truï trong boán nieäm xöù, chaáp giöõ laáy saùu traàn hö voïng, neân goïi laø ñieân ñaûo. “Khoâng truï thaät trí kia. Do vaäy goïi ñieân ñaûo”: Hai caâu naøy xaùc nhaän veà hai caâu treân, bieän minh saùu thöùc khoâng truï trong caûnh Thaät trí cuûa boán nieäm xöù. Vì theá “Ta noùi laø ñieân ñaûo”. “Nghóa naøy laø theá naøo”… “ñeán ñieân ñaûo sai bieät”: laø Luaän vaên xuoâi tieáp theo keä giaûi thích caâu ñaàu trong keä. “Vì sao taâm truï kia goïi laø ñieân ñaûo”? : Laø hoûi do ñaâu saùu thöù taâm truï aáy goïi laø ñieân ñaûo? Lieàn duøng ba caâu keä sau ñeå ñaùp, neâu roõ saùu thöùc kia chæ duyeân nôi caûnh giôùi hö voïng cuûa saùu traàn, khoâng theå truï trong caûnh cuûa boán nieäm. Vì vaäy goïi laø ñieân ñaûo. “Nhö Lai noùi caùc taâm truï ñeàu laø khoâng phaûi taâm truï”: laø neâu daãn phaàn kinh noái tieáp cuûa moät

keä naøy ñaõ giaûi thích . “Caâu naøy chæ roõ vieäc xa lìa boán nieäm xöù”: laø giaûi thích ñieàu vöøa neâu: Vì saùu thöùc nôi taâm truï lìa caûnh cuûa boán nieäm xöù, neân noùi laø “khoââng

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 8 431

phaûi taâm truï”. “ÔÛ ñaây laø do nghóa naøo?”: Töùc do yù nghóa gì saùu thöùc lìa boán nieäm xöù, goïi laø “chaúng phaûi taâm truï”. Neân ñaùp: “Taâm truï laø truï nôi nieäm xöù kia”. Laøm roõ neáu truï trong caûnh cuûa boán nieäm xöù môùi coù theå goïi laø truï. Nhöng saùu thöùc naøy do lìa boán nieäm xöù kia, chaáp giöõ laáy caûnh giôùi hö voïng neân goïi laø “khoâng truï”. “Laïi truï nôi caên baûn chaúng ñoäng, teân goïi khaùc maø nghóa laø moät”: laø giaûi thích ñieàu neâu treân: Taâm truï nôi nieäm xöù kia, neân coù nghóa laø truï. Döïa vaøo taïp luaän cuûa theá gian ñeå giaûi thích, duøng sau ñeå giaûi thích tröôùc. Do ñaâu goïi laø truï? Laø do taâm aáy khoâng ñoäng. Vì sao khoâng ñoäng? Laø do ñoù laø caên baûn. Laïi giaûi thích: Vì sao goïi laø truï? Bieän minh Boà taùt, do ñaõ hieåu roõ veà boán nieäm xöù, taâm an truï trong lyù Chaân nhö, neân goïi laø truï. Vì taâm ñaõ truï nôi Chaân nhö, khoâng bò naêm duïc phaù hoaïi, neân noùi laø “chaúng ñoäng”. Cuõng coù theå goïi laø khoâng rôi vaøo hai thöøa, neân goïi laø “chaúng ñoäng”. Chaân nhö giaûi thoaùt naøy ñaõ khoâng bò naêm duïc khuaáy ñoäng, coù theå cuøng vôùi Boà-ñeà laøm neàn taûng, do ñoù goïi laø caên baûn. “Neáu khoâng truï nhö theá, vì vaäy noùi laø taâm truï”: Töùc neáu khoâng theå truï trong caûnh cuûa boán nieäm xöù, do ñaáy neân vieát laø truï trong caûnh hö voïng. “Ñaây laø bieän minh veà chaúng truï ôû nhaân cuûa haønh töông tuïc vaø chaúng ñoaïn”. Laø cuøng giaûi thích veà nghóa truï, chaúng truï. ÔÛ ñaây chaúng truï: laø giaûi thích caâu tröôùc. Neáu chaúng truï nôi nhaân haønh töông tuïc khoâng ñoaïn nhö theá: laø giaûi thích: do ñoù noùi laø khoâng truï. “Vì theá laø chaúng truï”: Töùc toùm keát veà truï nôi hö voïng laø truï khoâng chaân thaät. Chæ roõ söï töông tuïc kia laø ñieân ñaûo, laø noùi roõ truï töông tuïc trong caûnh hö voïng laø Thöùc ñieân ñaûo. Toùm keát ñeå ñaùp caâu hoûi treân: “Vì sao taâm truï kia goïi laø ñieân ñaûo”. Töø caâu: “Nhö kinh noùi: Taâm quaù khöù” tieáp xuoáng: laø neâu daãn ñeå giaûi thích ñoaïn kinh: Ba ñôøi taâm truï, coù theå nhaän bieát. “Vì sao döïa nôi phöôùc ñöùc noùi laïi thí duï”: laø neâu caâu hoûi taïo söï sinh khôûi cho keä thöù ba. Keä thöù ba noùi: “Caên baûn trí tueä Phaät”. Töùc ôû treân vaán naïn: Do taâm ñieân ñaûo neân phöôùc ñöùc aáy cuõng phaûi laø ñieân ñaûo. Nay noùi: “Trí tueä Phaät caên baûn”, laø laøm roõ, ôû ñaây Boà taùt töø baäc ñòa thöù nhaát trôû leân, khoâng chaáp giöõ töôùng khi boá thí, laø phöôùc ñöùc voâ laäu, duøng laøm nhaân thuø thaéng cho chuûng trí cuûa quaû vò Phaät, do ñaáy goïi laø: Caên baûn trí tueä Phaät.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 8 432

Laïi, caâu thöù hai : “Coâng ñöùc khoâng ñieân ñaûo”: Töùc bieát roõ Boà taùt naøy veà phöôùc ñöùc boá thí khoâng phaûi laø taâm ñieân ñaûo chaáp giöõ töôùng. “Do goác (töôùng) phöôùc ñöùc aáy”: Töùc do goác coâng ñöùc nôi caên baûn trí tueä Phaät. “Neân noùi laïi thí duï”: laø noùi laïi thí duï veà phöôùc ñöùc cuûa “boá thí tam

thieân theá giôùi", neâu roõ tuy cuøng laø boá thí, song taâm boá thí chaáp giöõ töôùng thì phöôùc ñöùc laø ñieân ñaûo, coøn taâm boá thí khoâng chaáp giöõ töôùng thì teân goïi tuy ñoàng nhöng phöôùc ñöùc khoâng phaûi laø ñieân ñaûo. Tuy nhieân, taâm boá thí chaáp giöõ töôùng, maø duø laø ñieân ñaûo, nhöng khoâng phaûi laø khoâng nhaân nôi phöôùc thí höõu laäu chaáp giöõ töôùng cuûa haøng ñòa tieàn aáy, laáy où laøm nhaân, sau ñaáy ñöôïc nhaäp vaøo baäc ñòa thöù nhaát voâ laäu. Vì coù nghóa cuûa söï thuaän lyù, neân phöôùc ñöùc chaáp giöõ töôùng cuûa haøng ñòa tieàn cuõng ñöôïc gaén lieàn, xem laø phöôùc ñöùc khoâng ñieân ñaûo. Töø caâu: "Ñaây neâu veà nghóa gì", ñeán... "Theá naøo laø phaùp thieän"?: Ñaây laø neâu daãn yù sinh nghi trong kinh. "Nhaèm ñoaïn tröø nghi vaán naøy" tieáp xuoáng ñeán... "phöôùc ñöùc khoâng phaûi laø ñieân ñaûo": laø giaûi thích ñeå giaûi ñaùp yù cuûa nghi vaán. "Vì sao"? Laø giaûi thích, phöôùc boá thí baûy baùu naøy vì sao ñöôïc xem laø khoâng ñieân ñaûo? Lieàn neâu daãn caâu treân cuûa keä ñeå ñaùp: do "caên baûn trí tueä Phaät" neân khoâng phaûi laø ñieân ñaûo. "Laøm sao ñeå chæ roõ veà caên baûn": laø hoûi: Theá naøo laø chæ roõ phöôùc thí cuûa baûy baùu aáy laø "caên baûn trí tueä Phaät"? "Nhö kinh noùi: "Tu Boà-ñeà vv..." laø neâu daãn kinh, duøng nhoùm phöôùc ñöùc thöù hai ñeå giaûi ñaùp nghóa "caên baûn trí tueä Phaät". Töø caâu: "Nghóa naøy nhö theá naøo" tieáp xuoáng: laø giaûi thích phaàn nôi kinh noùi veà nhoùm phöôùc ñöùc thöù hai laø voâ laäu neân khoâng phaûi laø ñieân ñaûo. Do voâ laäu neân ñöôïc xem laø "caên baûn trí tueä cuûa Phaät". "Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû nghó sao, coù theå duøng saéc thaân ñeå thaáy Phaät chaêng?..." Moät ñoaïn kinh naøy laø ñoaïn vaên kinh thöù saùu trong Phaàn ñoaïn tröø nghi. Sôû dó coù söï noái tieáp ôû ñaây laø do nghi. Treân ñaõ ba choã, laøm roõ coù theå duøng töôùng thaønh töïu ñeå thaáy Nhö lai chaêng? ÔÛ ñaây, laàn thöù tö, do ñaâu laïi noùi: coù theå duøng saéc töôùng ñaày ñuû nôi thaân thaønh töïu ñeå thaáy Phaät chaêng? Veà choã thöù nhaát: Neâu roõ treân phaùp thaân, khoâng coù ba töôùng sinh, truï, dieät cuûa Öùng thaân Phaät. Veà choã thöù hai: Neâu roõ treân phaùp thaân, khoâng coù töôùng ñaïi tröôïng phu cuûa Phaät baùo thaân. Choå thöù ba: Bieän minh treân phaùp thaân, khoâng coù muoân töôùng cuûa phaùp höõu vi nhö saéc vv... Ba choå aáy laø caên cöù nôi bieät töôùng ñeå neâu roõ

phaùp thaân Phaät xöa nay laø trong laëng nhö thaân hö khoâng, chaúng phaûi do tu haønh maø ñöôïc. Cho neân khoâng theå duøng saéc töôùng ñeå thaáy. Trong thí duï veà nuùi chuùa Tu Di, neâu roõ baùo thaân Phaät do söï haønh trì, töùc do nhaân duyeân tu haønh, muoân ñöùc vieân maõn, do theå laø saéc töôùng trang nghieâm, khoâng phaûi laø höõu vi, höõu laäu, neân trong laëng, thöôøng truï. Ñaây laø caên cöù nôi bieät töôùng ñeå bieän minh veà baùo thaân Phaät. Trong ñoaïn thöù saùu, khoâng coù phaùp coá ñònh ñeå ñaït ñöôïc Boà-ñeà: Neâu roõ öùng Phaät theo caûm öùng neân coù, khoâng phaûi do tu haønh coù theå ñöôïc, roát raùo laø khoâng saéc khoâng taâm. Ñaây laø caên cöù theo bieät töôùng ñeå neâu roõ veà öùng thaân Phaät. Ba Phaät naøy roõ raøng laø khoâng ñoàng. Phaät phaùp thaân khoâng phaûi laø hai Phaät öùng, baùo. Phaät baùo thaân khoâng phaûi laø Phaät phaùp thaân, ÖÙng thaân.

ÖÙng thaân Phaät khoâng phaûi laø Phaùp thaân, baùo thaân. Ñaây laø caên cöù theo nghóa bieät töôùng cuûa ba thöù Phaät, neân khoâng ñöôïc xem laø moät. Coù ngöôøi sinh nghi: Neáu ba Phaät aáy sai khaùc chaúng ñoàng töùc ñeàu laø khoâng thaät. Vì sao ÖÙng thaân Phaät khoâng phaûi do tu haønh ñaït ñöôïc? Khoâng saéc khoâng taâm töùc laø hö voïng. Ñaõ lìa phaùp thaân, coù baùo thaân Phaät. Baùo thaân Phaät töùc laø xöa khoâng nay coù, ñaõ coù roài trôû laïi khoâng neân cuõng laø khoâng thaät. Neáu phaùp thaân Phaät nhö hö khoâng, chaúng theå thaáy ñöôïc, thì theå cuõng khoâng thaät. Ñaây laø moät thöù nghi. Laïi, trong ñoaïn thöù saùu ôû treân noùi: Thaùnh nhaân do phaùp Voâ vi maø ñöôïc mang teân. Laïi noùi, do haønh giaû vôùi nhaân duyeân tu haønh, thaønh töïu töôùng haûo, neân goïi laø Phaät. Neáu theá laø ngay treân phaùp thaân ñaõ coù hai Phaät öùng, baùo, laø thaân saéc töôùng ngaàm keát hôïp laø moät, hay roõ raøng laø khaùc, vì nôi phaùp thaân coù hai thaân saéc töôùng aáy? Neáu ngaàm keát hôïp laø moät thì khoâng neân coù ba Phaät vôùi dieäu duïng sai bieät. Coøn nhö roõ raøng khaùc, töùc ñeàu laø hö voïng, khoâng coù moät nghóa. Vì coù nghi vaán nhö vaäy, neân Ñöùc Phaät hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà: coù theå duøng saéc thaân ñaày ñuû ñeå thaáy Phaät chaêng? ÔÛ ñaây, phaàn ñaùp, yù noùi: OÂng khoâng neân neâu vaán naïn aáy. Sôû dó nhö theá? AÁy laø vì ba Phaät naøy, cuõng coù moät nghóa, cuõng coù khaùc nghóa. Neân noùi moät, töùc ñaàu cuoái laø moät phaùp taùnh khoâng coù hai töôùng. Coøn noùi khaùc töùc theå, duïng cuûa ba Phaät coù sai bieät, roõ raøng laø chaúng ñoàng. Ba loaïi Phaät naøy, theo lyù maø noùi thì luoân laø moät, luoân laø ba. Luoân laø ba, luoân laø moät. Noùi laø ba khoâng haïi gì ñeán moät theå kia. Baøn veà moät cuõng khoâng boû queân ba duïng aáy, do ñoù khoâng neân neâu vaán naïn: Ba loaïi Phaät naøy laø keát hôïp ngaàm laøm moät hay roõ raøng laø coù khaùc? Nhaèm ñeå giaûi thích nghi vaán aáy, neân phaàn tieáp theo bieän minh.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 8 434

“YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Coù theå duøng saéc thaân ñaày ñuû ñeå thaáy Phaät chaêng”?: Ñaây laø ñöùc Phaät hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà, neâu roõ phaùp thaân hö khoâng, theå taùnh xöa nay voán trong laëng khoâng saéc töôùng, coù theå duøng saéc thaân ñaày ñuû cuûa hai Phaät baùo öùng ñeå thaáy chaêng? Toân giaû Tu Boà- ñeà ñaùp: “Baïch Theá Toân! Khoâng. Nhö Lai khoâng neân duøng saéc thaân ñeå thaáy”. Ñaây laø laøm roõ nghóa bieät töôùng rieâng, khaùc cuûa ba thaân Phaät, bieän minh phaùp thaân Nhö Lai xöa nay trong laëng cuõng nhö hö khoâng, chaúng theå duøng saéc thaân ñaày ñuû cuûa hai Phaät baùo, öùng. Moät caâu naøy laø thuaän vôùi phaàn trong kinh ôû treân noùi nghóa cuûa phaùp thaân nôi bieät töôùng cuûa ba Phaät, khoâng theå duøng saéc thaân ñaày ñuû cuûa hai Phaät ñeå thaáy. “Vì sao theá”?: Töùc coù ngöôøi nhaân ñaáy sinh nghi: Neáu phaùp thaân Nhö Lai xöa nay khoâng töôùng, gioáng nhö hö khoâng, chaúng theå duøng saéc thaân ñaày ñuû cuûa hai Phaät baùo, öùng ñeå thaáy: Neân phaùp thaân hoaøn toaøn laø voâ saéc. Neáu theá töùc rieâng coù hai Phaät öùng, baùo, ñaày ñuû saéc töôùng khaùc vôùi phaùp thaân . Töùc trôû laïi ñoàng vôùi nghi vaán tröôùc. Ba Phaät roõ raøng laø töôùng rieâng. Vì sao laïi noùi nhö vaäy? Cho neân ñaùp: Nhö Lai noùi saéc thaân goàm ñuû.

Ñaây laø neâu roõ nghóa ba Phaät laø moät. Ngay treân phaùp thaân coù hai thöù coâng ñöùc, trí tueä trang nghieâm, saéc cuûa Chaân nhö giaûi thoaùt laø muoân ñöùc troøn ñaày, khoâng thieáu soùt, ít oûi, do nhaân duyeân tu haønh, hieån baøy xöa coù phaùp thaân, duøng laøm baùo thaân Phaät, töùc treân phaùp thaân coù saéc thaân ñaày ñuû aáy. Neáu trong phaùp thaân khoâng coù saéc ñaày ñuû: Töùc khoâng theå coù saéc thaân ñaày ñuû cuûa hai Phaät baùo, öùng. Do yù nghóa naøy neân coù theå noùi: Ngay treân phaùp thaân coù saéc thaân cuûa hai Phaät baùo öùng. Ñaây laø laøm roõ nghóa khoâng khaùc cuûa ba thaân Phaät. Vì theá, ôû treân noùi: Taát caû caùc phaùp ñeàu laø Phaät phaùp. Laïi sinh nghi vaán: Neáu ngay nôi phaùp thaân coù hai thöù saéc thaân cuûa baùo öùng töùc trong phaùp thaân coù saéc aáy khoâng theå coù ba möôi hai töôùng tröôïng phu cuûa baùo Phaät cuøng töôùng cuûa öùng Phaät khoâng phaûi laø töôùng phaùp thaân. Laïi cuõng khoâng theå noùi phaùp thaân xöa nay nhaát ñònh nhö hö khoâng. Cho neân ñaùp: “Töùc khoâng phaûi laø saéc thaân ñaày ñuû”. Neâu roõ tröôùc ñaây vì caên cöù nghóa ba Phaät laø moät, neân coù theå noùi: Töùc treân phaùp thaân coù saéc thaân ñaày ñuû. Neáu döïa theo nghóa ba Phaät laø khaùc thì bieän minh phaùp thaân xöa nay nhaát ñònh khoâng coù dieäu duïng nôi saéc thaân cuûa hai Phaät baùo, öùng. Caâu ñaàu ôû treân noùi: Khoâng theå duøng saéc thaân ñaày ñuû ñeå thaáy, neân cho: Töùc khoâng phaûi laø saéc thaân ñaày ñuû. ÔÛ ñaây xaùc nhaän ñoaïn kinh treân noùi ba möôi hai töôùng cuûa baäc ñaïi nhaân töùc laø “chaúng phaûi töôùng”.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 8 435

Neáu treân phaùp thaân khoâng coù saéc cuûa baùo, öùng laø trôû laïi gioáng vôùi nghi tröôùc. Hoaëc phaùp thaân Phaät caên cöù nôi theå khoâng coù saéc thaân ñeå coù theå thaáy: Thì saéc thaân aáy roõ raøng laø khaùc vôùi phaùp thaân, sao coù theå cho töùc treân phaùp thaân Phaät coù saéc thaân ñaày ñuû? Do ñaáy ñaùp: “Vì theá Nhö Lai noùi laø saéc thaân ñaày ñuû”, bieän minh trong phaùp thaân tuy khoâng coù saéc cuûa hai thaân baùo, öùng, nhöng chính laø hieån baøy phaùp thaân taïo neân dieäu duïng nôi saéc thaân cuûa Baùo Phaät. Do coù baùo, öùng, cho neân khoâng lìa phaùp thaân maø coù saéc cuûa baùo, öùng, cho neân noùi: “Nhö Lai noùi laø saéc thaân ñaày ñuû. Ñaây laø xaùc nhaän veà caâu thöù hai, ôû treân noùi veà moät nghóa töùc taát caû phaùp ñeàu laø Phaät phaùp. Laïi theo lyù maø noùi, cuõng coù theå noùi: Vì vaäy, Nhö Lai noùi laø saéc thaân khoâng ñaày ñuû. Sôû dó coù theå noùi veà thaân khoâng ñaày ñuû laø döïa theo phaàn nghóa khaùc nhau maø baøn, neâu roõ töùc treân phaùp thaân Phaät khoâng coù dieäu duïng cuûa saéc thaân nôi hai Phaät baùo, öùng. Cho neân cuõng coù theå noùi laø “saéc thaân khoâng ñaày ñuû”. Caâu naøy cuõng toùm keát veà nghóa coù saéc laø moät, laø khaùc nôi ba Phaät. Song, ñeå ñaùp laïi choã vaán naïn, neân neâu thaúng: do ñoù Nhö Lai noùi laø saéc thaân ñaày ñuû, ñaây laø xaùc nhaän nghóa khaùc nhau ôû treân. Laïi hoûi: ÔÛ ñaây chæ caên cöù nôi saéc thaân ñeå neâu roõ veà nghóa ñaày ñuû laø ñuû roài, vì sao laïi bieän minh veà caùc töôùng ñaày ñuû? Coù ngöôøi nhaân ñaáy laïi sinh nghi: Neáu nôi phaùp thaân Phaät khoâng coù saéc thaân ñaày ñuû thì phaùp thaân Phaät aáy laø coù ba möôi hai töôùng hay laø khoâng coù ba möôi hai töôùng, laø moät hay laø khaùc? Vì

nghi vaán nhö theá, neân kinh ñaõ neâu caùc töôùng ñeå ñaùp, laøm roõ nhaân nôi saéc thaân töùc coù ba möôi hai töôùng. ÔÛ treân ñaõ giaûi thích roõ ngay nôi phaùp thaân Phaät coù saéc thaân ñaày ñuû, ngay treân phaùp thaân khoâng coù saéc thaân ñaày ñuû, sao laïi coøn neâu vaán naïn. Neáu nôi phaùp thaân khoâng coù saéc laø coù caùc töôùng hay laø khoâng coù caùc töôùng. Boán caâu vaên kinh noùi veà caùc töôùng khoâng khaùc vôùi nghóa trong phaàn noùi thaân ñaày ñuû ôû tröôùc. Cho neân khoâng giaûi thích rieâng. “Luaän raèng: Laïi coù nghi vaán: Neáu chö Phaät do phaùp Voâ vi maø ñöôïc mang teân”: laø nhaéc laïi phaàn kinh ñaõ neâu daãn trong ñoaïn thöù saùu ôû treân. Luaän chuû trình baøy toùm taét lyù do sinh nghi “thì taïi sao chö Phaät thaønh töïu ba möôi hai töôùng toát, taùm möôi veû ñeïp, maø goïi laø Phaät?: laø neâu daãn lôøi vaán naïn: Neáu phaùp thaân Phaät do phaùp Voâ vi maø ñöôïc goïi teân nhö hö khoâng, thì cuøng vôùi thaân saéc töôùng cuûa hai Phaät baùo, öùng, laø moät hay laø khaùc v.v… baøn roäng veà nghi vaán thì khoâng khaùc vôùi kinh. “Nhaèm ñoaïn tröø nghi vaán naøy, do ñoù noùi: Khoâng phaûi thaønh töïu saéc thaân, khoâng phaûi thaønh töïu caùc töôùng”: laø neâu toùm löôïc hai choã noùi veà saéc töôùng trong kinh vaø phaàn vaên kinh noùi veà nghóa dò bieät cuûa ba Phaät

ñeå ñaùp laïi choã vaán naïn veà nghóa khoâng khaùc. “Laïi, saéc thaân goàm thaâu ba möôi hai töôùng toát, taùm möôi veû ñeïp”, laø neâu daãn yù cuûa kinh nôi hai choã treân noùi veà ba Phaät moät nghóa ñeå ñaùp laïi choã nghi veà nghóa khaùc bieät. Töø caâu: “Nhö kinh” tieáp xuoáng: laø neâu daãn hai choã noùi veà moät, khaùc nôi phaàn kinh noái tieáp ñeå toùm keát. Moät ñoaïn vaên kinh naøy duøng hai keä ñeå giaûi thích. Keä thöù nhaát giaûi thích phaàn trong kinh noùi veà phaùp thaân Phaät khoâng theå duøng saéc thaân ñaày ñuû ñeå thaáy, khoâng theå duøng caùc töôùng ñaày ñuû ñeå thaáy. Keä thöù hai, vôùi ba caâu treân laø giaûi thích phaàn trong kinh noùi: “Nhö Lai nôi saéc thaân ñaày ñuû, töôùng thaân ñaày ñuû. Moät caâu sau laø giaûi thích phaàn trong kinh noùi”: Töùc chaúng phaûi laø töôùng thaân ñaày ñuû. Do ñaáy, Nhö Lai noùi saéc thaân ñaày ñuû, töôùng thaân ñaày ñuû. “Vì sao noùi nhö theá”? laø saép ñem keä ñeå giaûi thích, tröôùc hoûi vì sao khoâng traû lôøi nhaát ñònh? Maø noùi khoâng nhaát ñònh nhö theá. Hoaëc noùi phaùp thaân coù saéc töôùng. Hoaëc noùi phaùp thaân khoâng coù saéc töôùng. Cho neân nôi keä ñaùp: “Phaùp thaân, theå roát raùo, Khoâng thaân töôùng toát kia”. Hai caâu keä naøy bieän minh theo phaàn nghóa khaùc nhau cuûa ba thaân Phaät thì khoâng theå noùi coù saéc töôùng, coøn döïa theo phaàn nghóa ñoàng nhaát thì ñöôïc noùi laø coù saéc töôùng. “Phaùp thaân, theå roát raùo”. Duøng hai caâu keä ñaàu ñeå giaûi thích veà hai choã trong kinh: “Phaät hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaùp”, cho ñeán…: “Khoâng neân duøng saéc thaân ñeå thaáy Nhö Lai, khoâng neân duøng töôùng thaân ñeå thaáy vv…” neâu roõ phaùp thaân nhö hö khoâng, roát raùo khoâng coù dieäu duïng cuûa saéc töôùng nôi baùo, öùng ñeå coù theå thaáy. Cho neân noùi: “Phaùp thaân, theå roát raùo”. Vì sao? Vì do saéc töôùng cuûa baùo, öùng tu taäp môùi ñaït ñöôïc, neân thaân cuûa saéc töôùng hieån baøy veà duïng nôi baùo, öùng. Phaùp thaân cuûa Chaân nhö tuy muoân ñöùc troøn ñuû, nhöng vì caên cöù nôi theå maø luaän, neân khoâng coù

dieäu duïng cuûa saéc töôùng. Nhö caây coái nôi muøa ñoâng khoâng coù quaû do thôøi chöa ñeán, chaúng phaûi laø hoaøn toaøn khoâng coù. Neáu laø hoaøn toaøn khoâng coù thì thôøi ñeán, öùng hôïp cuõng khoâng coù. Theo thí duï aáy maø xeùt thì phaùp thaân khoâng phaûi laø khoâng coù saéc töôùng, do thôøi chöa ñeán neân khoâng theå thaáy. “Khoâng thaân töôùng toát kia”: laø neâu roõ phaùp thaân khoâng phaûi laø thaân töôùng toát cuûa baùo, öùng. “Chaúng phaûi töôùng thaønh töïu”: Sôû dó noùi phaùp thaân khoâng phaûi laø thaân töôùng toát: laø do phaùp thaân khoâng phaûi ñöôïc taïo thaønh töø töôùng toát cuûa dieäu duïng hieän coù, vì sao phaùp thaân khoâng phaûi laø choã taïo thaønh

cuûa hình töôùng. Cho neân caâu tieáp sau noùi: “Khoâng phaûi phaùp thaân kia”, bieän minh thaân cuûa töôùng toát khoâng phaûi laø theå cuûa phaùp thaân xöa nay nhaát ñònh. Do vaäy noùi: “khoâng phaûi phaùp thaân kia”. Ñaây laø laøm saùng toû veà nghóa khaùc nhau cuûa phaùp thaân Phaät. Caâu ñaàu cuûa keä thöù hai: Giaûi thích hai choå vaên kinh trong kinh: Vì sao Nhö Lai noùi saéc thaân ñaày ñuû, töôùng thaân ñaày ñuû? Bieän minh treân phaùp thaân tuy khoâng coù dieäu duïng cuûa saéc töôùng coù theå nhaän thaáy, nhöng khoâng lìa nôi phaùp thaân. Do nhaân duyeân tu taäp, thì coù dieäu duïng cuûa saéc töôùng nôi baùo, öùng, hoaøn toaøn khoâng töø nôi choán khaùc ñeán. Cho neân noùi: “Khoâng lìa nôi phaùp thaân, Hai kia ñeàu laø Phaät”. “Hai kia”: Töùc saéc vaø töôùng kia, chaúng phaûi chaúng laø (ñeàu laø) phaùp thaân Phaät. Cho neân caâu thöù ba noùi: “Neân laïi noùi thaønh töïu”. Moät caâu sau “Cuõng khoâng hai vaø Coù”: Cuøng giaûi thích trong phaùp thaân cuõng coù theå noùi coù saéc töôùng. Cuõng khoâng hai: Ñaây laø neâu roõ trong phaùp thaân hö khoâng roát raùo khoâng coù saéc töôùng cuûa baùo, öùng, cho neân noùi: “Cuõng khoâng hai”, laø giaûi thích trong kinh: töùc khoâng phaûi laø saéc thaân, töôùng thaân ñaày ñuû. Tuy treân phaùp thaân laø khoâng, cuõng coù theå noùi töc trong phaùp thaân laø coù, neân noùi: “Vaø coù hai”. Ñaây laø laøm roõ: khoâng lìa phaùp thaân maø coù thaân saéc töôùng cuûa baùo, öùng. Laø giaûi thích phaàn trong kinh: do ñoù noùi saéc thaân ñaày ñuû, töôùng thaân ñaày ñuû”. “Hai keä naøy neâu baøy nghóa gì?...” ñeán: “Do khoâng phaûi laø töôùng cuûa phaùp thaân kia”: laø giaûi thích keä thöù nhaát. Neâu roõ phaùp thaân vì laø nghóa khaùc bieät Luaän vaên xuoâi neân khoâng coù saéc töôùng. “Hai thöù naøy chaúng phaûi khoâng laø ...” cho ñeán: “keä noùi: Hai kia chaúng phaûi khoâng laø Phaät”: laø giaûi thích hai caâu treân cuûa keä thöù hai, neâu daãn choã giaûi thích kinh ñeå laøm saùng toû. Neâu leân caâu thöù hai cuûa keä ñeå toùm keát, bieän minh veà nghóa ñoàng nhaát thì phaùp thaân coù saéc töôùng. “Do ñoù, hai thöù aáy”, cho ñeán “do khoâng lìa phaùp thaân”, laø giaûi thích caâu sau trong keä thöù hai, bieän minh trong phaùp thaân cuõng coù theå noùi laø khoâng coù saéc töôùng cuûa baùo, öùng, nhöng cuõng ñöôïc noùi laø coù saéc töôùng nôi hai thaân baùo, öùng. Sôû dó ôû ñaây nhaéc laïi phaàn giaûi thích veà nghóa ñoàng nhaát, dò bieät: laø nhaèm giaûi thích choã vaán naïn trong kinh: coù hai lôùp vaán naïn neân luaän chuû cuõng giaûi thích hai löôït: “Do ñaáy, hai thöù aáy cuõng coù theå noùi laø khoâng, vì ñaõ noùi khoâng phaûi laø thaân thaønh töïu, khoâng phaûi laø

töôùng thaønh töïu”. Ñaây laø giaûi thích nghóa phaùp thaân khoâng saéc töôùng. Kinh, Luaän cuøng heä thuoäc.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 8 438

“Cuõng coù theå noùi laø coù, cho neân noùi saéc thaân thaønh töïu, caùc töôùng thaønh töïu”: Ñaây laø giaûi thích nghóa phaùp thaân coù saéc töôùng. Kinh luaän cuøng heä thuoäc. “Keä noùi: Cuõng khoâng hai, vaø coù”: laø giaûi thích xong, duøng keä ñeå toùm keát. “Do ñaâu noùi nhö vaäy”?: laø neâu ra caâu hoûi. “Do trong phaùp thaân kia khoâng coù nghóa ñaõ noùi aáy”. Laø ñaùp veà lyù do trong phaùp thaân khoâng coù saéc töôùng. “Noùi Nhö Lai vôùi saéc thaân thaønh töïu, caùc töôùng thaønh töïu, do khoâng lìa thaân kia”: laø ñaùp, neâu lyù do nôi phaùp thaân coù saéc töôùng. “Nhöng phaùp thaân khoâng neân noùi nhö theá”: laø bieän minh tuy khoâng lìa phaùp thaân maø coù thaân saéc töôùng, nhöng phaàn nghóa cuûa phaùp thaân thì xöa nay nhaát ñònh hoaøn toaøn khoâng coù saéc töôùng aáy. Do sinh khôûi nghi vaán sau neân taïo ra caâu naøy. Nhaèm khieán cho khoâng coøn döïa theo ñaáy sinh vaán naïn, nhaân noùi veà lyù saâu xa ñeå yù sau ñöôïc hieån baøy. “Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà: YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Toân giaû cho Nhö Lai laø coù thuyeát phaùp chaêng?...”: Ñaây laø ñoaïn vaên kinh thöù baûy trong Phaàn ñoaïn tröø nghi. Do ba laàn neâu daãn khaép, ôû ñaây sôû dó neâu daãn laø vì coù nghi vaán. Treân ñaây ñaõ bieän bieät roäng veà theå cuûa phaùp thaân laø roát raùo khoâng coù muoân töôùng höõu vi. Laïi nöõa, nôi ñoaïn kinh tröôùc ñaõ bieän minh veà phaàn nghóa dò bieät cuûa phaùp thaân hö khoâng, theå khoâng coù saéc töôùng cuûa baùo, öùng. Neáu phaùp thaân khoâng coù saéc töôùng, töùc cuõng khoâng coù caùc caên nhö maét vv... ñaõ khoâng coù caùc caên, cuõng khoâng coù khaåu nghieäp. Vaäy sao noùi Nhö Lai thuyeát giaûng phaùp aáy. Hoûi: Phaùp thaân Phaät laø thuyeát phaùp hay laø khoâng thuyeát phaùp? Neáu phaùp thaân Phaät khoâng thuyeát phaùp, thì hai thaân baùo, öùng cuõng hoaøn toaøn khoâng thuyeát phaùp. Laïi nghi: Neáu khieán Nhö Lai thuyeát phaùp: töùc ôû ñaây phaùp thaân chöùng ñaéc trí coù ngoân giaùo, coù theå thuyeát giaûng, hay lìa phaùp thaân chöùng trí naøy rieâng coù ngoân giaùo aáy coù theå thuyeát giaûng. Nhaèm ñoaïn tröø nghi vaán naøy, neân ñaùp: YÙ cuûa Toân giaû nghó sao? Toân giaû cho raèng Nhö Lai coù thuyeát phaùp chaêng? YÙ ñaùp ôû ñaây neâu roõ theå cuûa phaùp thaân laø khoâng teân goïi, khoâng hình töôùng, hoaøn toaøn khoâng saéc töôùng coù theå thaáy, khoâng ngoân giaùo coù theå thuyeát giaûng. Laïi, tuy khoâng coù saéc töôùng, caùc caên, nhöng caàn hieån baøy phaùp thaân laø nguyeân do cuûa baùo thaân Phaät, vì khi phaùp thaân hieän höõu thì ñoù laø baùo thaân. Cho neân coù theå noùi laø nhaân nôi phaùp thaân maø coù saéc töôùng caùc caên, coù khaåu nghieäp, coù ngoân giaùo thuyeát phaùp. Vì theá ôû treân Luaän noùi:

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 8 439

“Thaùnh nhaân chöùng ñaéc phaùp Voâ vi, trôû laïi thuyeát giaûng phaùp Voâ vi”. Neáu duøng vaên aáy ñeå xeùt: Tuy töùc chöùng ñaéc phaùp khoâng coù ngoân giaùo ñeå coù theå thuyeát giaûng, nhöng cuõng khoâng theå lìa Phaùp thaân-sôû chöùng

naøy maø rieâng coù giaùo phaùp coù theå thuyeát giaûng. “YÙ cuûa Toân giaû theá naøo?”: ÔÛ ñaây neân coù hoûi ñaùp, nhöng khoâng taïo hoûi ñaùp, do ñoù Nhö Lai hoûi thaúng Toân giaû Tu Boà-ñeà: YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Nhaèm khieán coù söï laõnh hoäi ngaàm ñeå ñaùp laïi. “Toân giaû cho laø Nhö Lai suy nghó theá naøy: Nhö Lai coù thuyeát phaùp chaêng? Laø Phaät hoûi Tu Boà-ñeà: Toân giaû coù cho raèng Nhö Lai khôûi yù nieäm laø ôû trong phaùp chöùng ñaéc khoâng danh, töôùng, coù danh (teân goïi), töôùng (hình töôùng) coù theå thuyeát giaûng chaêng? Toân giaû cho laø Nhö Lai ñaõ khôûi yù nieäm laø lìa nôi phaùp ñöôïc chöùng ñaéc laïi coù giaùo phaùp ñeå coù theå thuyeát giaûng chaêng? “Chôù neân nghó nhö vaäy”: laø ngaên chaën Toân giaû Tu Boà-ñeà suy nghó nhö theá. Toân giaû neáu cho Nhö Lai, nôi lyù cuûa phaùp chöùng ñaéc khoâng danh töôùng ñaõ giöõ laáy, ñoàng vôùi danh töôùng coù theå thuyeát giaûng: Ñaây laø khoâng chaùnh nieäm. Neáu cho Nhö Lai lìa nôi trí chöùng ñaéc laïi coù giaùo phaùp coù theå thuyeát giaûng, thì ñaáy cuõng laø khoâng chaùnh nieäm. Do ñoù noùi: “Chôù neân nghó nhö vaäy!”. “Vì sao? Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Neáu ngöôøi naøo noùi Nhö Lai coù thuyeát phaùp, töùc laø huûy baùng Phaät, khoâng theå laõnh hoäi yù nghóa lôøi cuûa Nhö lai noùi”. Ñaây laø giaûi thích ôû caâu tröôùc: Vì sao choã oâng vöøa noùi laø noùi khoâng ñuùng. Neáu ngöôi naøo noùi Nhö Lai coù thuyeát phaùp töùc laø huûy baùng Phaät: Neâu roõ Phaät thaät söï khoâng noùi nhö theá, maø cho Nhö Lai noùi lôøi aáy töùc laø vu caùo Thaùnh ngoân, neân goïi laø huûy baùng Phaät. Ngöôøi naøy sôû dó sinh huûy baùng: laø do khoâng hieåu ñöôïc nghóa ñoàng nhaát, dò bieät cuûa lyù-giaùo maø Nhö lai ñaõ thuyeát giaûng. Vì sao khoâng hieåu? Vì nghe noùi chöùng ñaéc phaùp khoâng danh, töôùng, lieàn cho laø lìa nôi phaùp chöùng ñaéc haún nhieân laïi coù ngoân giaùo coù theå thuyeát giaûng. Khoâng bieát laø trí chöùng ñaéc aáy khoâng danh töôùng, khoâng phaùp coù theå neâu baøy, neân noùi laø “khoâng hieåu nghóa”. Töùc khoâng bieát nhaân tìm caàu giaùo ñöôïc lyù, do chöùng maø coù thuyeát. Vì theá noùi khoâng hieåu nghóa”. “Vì sao”?: Ñaây laø theo theá gian bieän bieät ñeå giaûi thích teân goïi: Vì sao noùi Nhö Lai coù thuyeát phaùp töùc laø huûy baùng Phaät? Cho neân phaàn tieáp sau noùi: Nhö Lai thuyeát phaùp thì thuyeát phaùp laø khoâng coù phaùp naøo ñeå coù theå thuyeát, bieän minh thuyeát phaùp coù hai; Moät laø: Nghóa lyù chöùng ñaéc Sôû thuyeân. Hai laø Ngoân giaùo-Naêng thuyeân. Nhöng lyù giaùo aáy maëc duø khaùc, maø goác ngoïn cuøng döïa vaøo nhau. Theo lyù thì khoâng coù raøng

buoäc haún nhieân. Neáu cho phaùp chöùng ñaéc coù danh, töôùng coù theå neâu giaûng: thì ñaáy laø khoâng hieåu Thaùnh yù, goïi laø huûy baùng Phaät. Nghe noùi phaùp chöùng ñaéc khoâng danh töôùng, lieàn cho laø lìa nôi phaùp chöùng ñaéc aáy, rieâng coù ngoân giaùo coù theå neâu giaûng, cuõng laïi laø khoâng hieåu ñöôïc Thaùnh yù, cuõng laø huûy baùng Phaät. “Khoâng coù phaùp naøo ñeå thuyeát giaûng”: Neâu roõ phaùp chöùng ñaéc laø khoâng ngoân giaùo coù theå thuyeát giaûng, maø lìa nôi phaùp chöùng ñaéc cuõng khoâng coù ngoân giaùo coù theå thuyeát giaûng. “Ñoù goïi laø thuyeát phaùp”: Nhö theá laø laõnh hoäi phaùp chöùng ñaéc khoâng danh, töôùng coù theå thuyeát giaûng. Khoâng lìa nôi phaùp chöùng ñaéc

coù giaùo phaùp coù theå neâu giaûng, môùi goïi laø hieåu ñuùng, môùi goïi laø noùi ñuùng. Cho neân noùi: “Ñoù goïi laø thuyeát phaùp”. Cuõng neân noùi ñoù goïi laø “khoâng phaûi laø thuyeát phaùp”, laøm roõ neáu khoâng laõnh hoäi trong söï chöùng ñaéc khoâng coù danh töôùng coù theå neâu giaûng, nhöng nhaân nôi chöùng ñaéc maø coù danh, töôùng coù theå thuyeát giaûng nhö theá thì goïi laø “khoâng phaûi laø thuyeát phaùp”. “Luaän raèng: Laïi coù nghi vaán”, cho ñeán: Neáu töôùng thaønh töïu khoâng theå thaáy ñöôïc”, laø nhaéc laïi phaàn kinh tröôùc ñaây noùi veà khoâng saéc khoâng töôùng. “Vì sao noùi Nhö Lai thuyeát phaùp?” laø neâu vaán naïn. “Phaàn vaên kinh töø ñaây trôû xuoáng”: laø neâu daãn kinh trình baøy yù ñoaïn tröø nghi. Ñoaïn kinh naøy luaän duøng moät keä ñeå giaûi thích: “Nhö Phaät, phaùp cuõng theá”: laø giaûi thích ñoaïn trong kinh, töø ñaàu cho ñeán “lôøi Ta thuyeát raèng”. “Nhö Phaät”: Nhö trong kinh ôû tröôùc ñaõ neâu roõ: treân phaùp thaân Phaät coù nghóa töùc-lìa, ñoàng nhaát - dò bieät cuûa ba Phaät coù saéc töôùng, khoâng saéc töôùng. “Phaùp cuõng theá”: Phaät ñaõ nhö theá, thì lyù nôi giaùo phaùp vôùi nghóa moät - khaùc cuõng ñoàng. Laøm roõ Ngoân giaùo naêng thuyeát vaø nghóa lyù chöùng ñaéc sôû thuyeát, döïa theo ñaáy maø baøn, cuõng coù theå noùi laø coù sai bieät. Caâu thöù hai tieáp theo noùi: “ Phaùp noùi hai loaïi khaùc” Ñaây laø giaûi thích phaàn trong kinh noùi veà thuyeát phaùp (Sôû thuyeân) vaø thuyeát phaùp (naêng thuyeân) coù hai sai bieät. Lyù, giaùo khaùc nhau. ÔÛ ñaây nhaèm bieän minh phaàn nghóa dò bieät cuûa naêng thuyeân vaø sôû thuyeân cuõng vaäy. Vì cuõng coù theå noùi laø khoâng sai bieät. Neân hai caâu sau noùi: “Chaúng lìa nôi phaùp giôùi. Thuyeát phaùp khoâng töï töôùng”

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 8 441

Ñoù laø giaûi thích phaàn trong kinh noùi: Khoâng phaùp ñeå thuyeát giaûng, ñaáy goïi laø thuyeát phaùp. “Chaúng lìa nôi phaùp giôùi”: laø laøm roõ Thaùnh nhaân chöùng ñaéc nôi phaùp giôùi Chaân nhö, trôû laïi neân giaûng veà Chaân nhö aáy. Cho neân bieát, nghóa lyù chöùng ñaéc sôû thuyeân vaø aâm thanh, giaùo phaùp- naêng thuyeân laø khoâng theå lìa nhau. Ñaây laø bieän minh veà phaàn nghóa ñoàng nhaát cuõng theá. “Thuyeát phaùp khoâng töï töôùng”: ñaõ chöùng ñaéc Nhö, thuyeát giaûng Nhö, thì lìa nôi phaùp giôùi Chaân nhö laïi khoâng coù ngoân giaùo vôùi töï töôùng coù theå thuyeát giaûng. Töùc theå cuûa trí chöùng ñaéc khoâng coù danh töôùng, neân cuõng khoâng coù ngoân giaùo vôùi töï töôùng coù theå neâu giaûng. Phaàn ñaàu Luaän vaên xuoâi noùi: “Vì sao noùi thuyeát phaùp, ngöôøi thuyeát phaùp”? laø neâu daãn kinh laøm caâu hoûi. Lieàn duøng keä ñeå ñaùp: Phaùp noùi hai loaïi khaùc”. “Theá naøo laø hai”, cho ñeán “nghóa voán coù”: Ñaây laø trích töø trong kinh laëp laïi thuyeát phaùp, ngöôøi thuyeát phaùp”, thì trong keä cuõng coù hai vaäy. “Vì sao noùi khoâng phaùp ñeå thuyeát giaûng”?: Laø neáu coù ngoân giaùo naêng thuyeát laïi coù nghóa sôû thuyeát, thì phaûi laø coù thuyeát. Vaäy sao noùi laø khoâng phaùp ñeå thuyeát giaûng? Töùc duøng nöûa keä sau ñeå ñaùp: noùi “khoâng lìa nôi phaùp giôùi, noùi phaùp khoâng töï töôùng”. “ÔÛ ñaây do nghóa gì” tieáp xuoáng: laø coù moät ñoaïn hoûi - ñaùp ñeå giaûi thích keä. Baáy giôø, Tueä maïng Tu Boà-ñeà baïch Phaät: Theá Toân! Nhö coù chuùng sinh nôi ñôøi vò lai nghe giaûng noùi phaùp cuûa kinh

naøy, sinh taâm tin töôûng chaêng v.v...: Moät ñoaïn kinh naøy laø ñoaïn vaên kinh thöù taùm trong Phaàn ñoaïn tröø nghi. Sôû dó laïi ñöôïc neâu daãn, vì ôû ñaây cuõng coù nghi vaán. Nôi ñoaïn kinh tröôùc, hoaëc bieän minh theå cuûa phaùp thaân khoâng coù thaân saéc töôùng cuûa baùo, öùng. Hoaëc noùi ngay treân phaùp thaân coù saéc töôùng cuûa baùo, öùng. Nay nghi vaán laø chaáp rieâng veà moät beân khoâng ñeå khôûi vaán naïn. Neáu thuoäc nghóa ñoàng nhaát, töùc treân phaùp thaân coù saéc töôùng cuûa baùo, öùng: thì phaùp thaân Phaät, theå ñaõ laø nhö hö khoâng, chaúng theå duøng saéc töôùng maø thaáy. ÔÛ ñaây hai Phaät baùo, öùng cuøng vôùi phaùp thaân laø moät, töùc neân laø khoâng. Laïi nöõa, phaàn kinh tieáp theo tröôùc ñaõ bieän minh veà phaùp giôùi Chaân nhö, theå döùt tuyeät danh töôùng, cuøng vôùi ngoân giaùo coù khaùc. Laïi noùi: khoâng lìa phaùp giôùi Chaân nhö maø coù ngoân giaùo coù theå thuyeát giaûng. Neáu theá thì theå cuûa chaân phaùp giôùi aáy cuõng nhö hö khoâng, khoâng coù aâm

thanh, ngoân giaùo. AÂm thanh, ngoân giaùo naøy ñaõ cuøng vôùi theå cuûa trí chöùng ñaéc laø moät, neân cuõng laø khoâng coù. Do phaùp chöùng ñaéc laø khoâng danh, töôùng. Hai choå noùi naøy, hoaëc neâu roõ phaùp thaân nôi phaùp giôùi khoâng coù saéc töôùng, ngoân giaùo. Nhöng laïi noùi khoâng lìa nôi phaùp thaân, phaùp giôùi maø coù saéc töôùng, ngoân giaùo aáy. Hai ñoaïn kinh naøy noùi veà nghóa ñoàng nhaát - dò bieät heát söùc saâu xa khoù laõnh hoäi. Vì chæ coù chö vò hieän ñang ngoài nghe phaùp laø coù theå tin töôûng, hay trong ñôøi vò lai cuõng coù theå coù ngöôøi tin töôûng? Hay laø hoaøn toaøn khoâng ngöôøi coù theå tin töôûng? Laïi, neáu coù ngöôøi coù theå tin töôûng: töùc coù nhöõng ngöôøi naøo coù theå sinh tín taâm? Ñoù laø haøng phaøm phu hay laø thaùnh nhaân? Vì coù nghi vaán nhö theá, neân Toân giaû Tu Boà-ñeà hoûi: Nhö coù chuùng sinh nghe, neâu giaûng phaùp naøy, sinh taâm tin töôûng chaêng? Phaät lieàn ñaùp: Ñaáy chaúng phaûi laø chuùng sinh, chaúng phaûi laø chaúng chuùng sinh. YÙ cuûa phaàn ñaùp naøy neâu roõ, lyù cuûa kinh tuy raát thaâm dieäu, khoù tin, nhöng chaúng phaûi chæ noùi lôïi ích cho ñöông thôøi, chö vò hieän ñang nghe phaùp sinh tin töôûng, maø coøn laøm roõ trong ñôøi vò lai, cuõng coù ngöôøi coù theå tin töôûng. Nhöõng ngöôøi naøo coù theå tin? Töùc bieän minh hai haïng Boà taùt ñòa tieàn vaø treân ñòa, töø laâu ñaõ cuùng döôøng chö Phaät, gieo troàng nhaân saâu xa, hieåu bieát ñaày ñuû hai thöù voâ ngaõ, coù theå tin töôûng nôi kinh naøy. Kinh noùi: “Ñaáy chaúng phaûi laø chuùng sinh, chaúng phaûi laø chaúng chuùng sinh”: ñoù laø neâu ra ngöôøi coù theå tin töôûng, neân tröïc tieáp ñaùp: Boà taùt laø ngöôøi coù trí tueä neân coù theå tin töôûng nôi kinh naøy. Do ñaâu laïi noùi: Ñaáy chaúng phaûi laø chuùng sinh, chaúng phaûi laø chaúng chuùng sinh? Roõ raøng laø ôû ñaây, Thaùnh nhaân cuøng giaûi thích. Lôøi noùi tuy aån giaáu, nhöng coù theå ôû nôi lôøi noùi aáy ñaït ñöôïc toû ngoä. “Ñaáy chaúng phaûi laø chuùng sinh” laø neâu roõ ngöôøi coù theå tin töôûng kia, khoâng phaûi laø haøng chuùng sinh khoâng coù trí tueä, khoâng tu taäp, khoâng töøng cuùng döôøng chö Phaät, nghe kinh naøy chöa sinh tin töôûng. Chaúng phaûi chaúng laø chuùng sinh: Töùc chaúng phaûi laø chaúng chuùng sinh Thaùnh nhaân coù theå tin töôûng . Laøm

roõ ngöôøi aáy ñaõ töøng cuùng döôøng chö Phaät thôøi quaù khöù, tu haønh töø laâu xa, nghe kinh thaâm dieäu naøy töùc coù theå sinh tin töôûng khoâng nghi ngôø. Do vaäy, keû aáy khoâng phaûi laø haøng chuùng sinh khoâng trí tueä, khoâng tin töôûng, maø laø chuùng sinh coù trí tueä, coù khaû naêng tin töôûng. Cho neân phaàn tieáp theo laø bieän minh. “Vì sao theá?”: Ñaây laø theo theá gian bieän bieät, giaûi thích nhö tröôùc. Laø töông öng hoûi: Vì sao goïi ñaây laø ngöôøi coù theå tin töôûng laø chaúng phaûi chuùng sinh? Vì sao laïi goïi chaúng phaûi laø chaúng chuùng sinh. Con chöa hieåu ñöôïc nghóa naøy, kinh xin Nhö Lai vì con maø giaûi noùi.

Lieàn ñaùp: “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Chuùng sinh, chuùng sinh”: ÔÛ ñaây ñaõ laëp laïi nhö tröôùc: “ñaáy chaúng phaûi laø chuùng sinh chaúng phaûi laø chaúng chuùng sinh”, sau ñaáy môùi giaûi thích. “Nhö Lai noùi: chaúng phaûi laø chuùng sinh, ñoù goïi laø chuùng sinh”: Neâu roõ ngöôøi coù theå tin töôûng aáy chaúng phaûi laø haïng chuùng sinh thaáp keùm phaøm phu ngu si khoâng tin töôûng, maø ñoù laø loaïi chuùng sinh goïi laø ñaïi Boà taùt laø Thaùnh nhaân coù theå tin töôûng nhanh choùng. “Luaän raèng: Laïi coù nghi vaán: Neáu noùi chö Phaät thuyeát giaûng laø khoâng coù gì thuyeát phaùp, khoâng lìa nôi phaùp giôùi thì cuõng laïi laø khoâng”: laø Luaän vaên xuoâi nhaéc laïi phaàn tröôùc nôi ñoaïn kinh noùi veà hai choán saâu xa: Coù saéc töôùng, khoâng saéc töôùng, coù noùi phaùp, khoâng noùi phaùp. “Coù nhöõng ngöôøi naøo coù theå tin töôûng nôi phaùp giôùi heát möïc thaâm dieäu naøy”? Laø neâu yù cuûa nghi vaán. “Phaàn vaên kinh töø ñaây trôû xuoáng: laø neâu roõ kinh ñeå giaûi thích. “Sôû-Naêng thuyeân ñeàu saâu? Duøng moät keä naøy leõ ra naêng tröôùc. Sôû sau ñeå giaûi thích moät ñoaïn kinh aáy. Döïa vaøo thöù lôùp cuûa kinh, neân noùi: Naêng tröôùc, Sôû sau. Nhöng do phaùp cuûa luaän Xieån Ñaø, thuaän theo choã tieän lôïi cuûa ngoân ngöõ, neân noùi: Sôû-Naêng thuyeát ñeàu saâu. Cuõng do nhaân nôi caùch dieãn ñaït maø laøm roõ nghóa. Töùc chính thöùc giaûi thích phaàn trong kinh: “Nghe neâu giaûng kinh naøy”. “Sôû thuyeát”: laø nhaéc laïi phaàn trong kinh ôû tröôùc: Nhö Lai neâu giaûng veà lyù vaø giaùo. “Naêng thuyeát”: laø nhaéc laïi phaàn tröôùc: Khoâng theå duøng saéc töôùng thaønh töïu ñeå thaáy phaùp thaân Nhö Lai v.v… Töùc trong kinh noùi roõ ba loaïi Phaät laø ngöôøi coù theå thuyeát giaûng. (Naêng thuyeát) “Saâu” : laø neâu roõ choã laëp laïi ôû tröôùc veà hai ñoaïn kinh noùi veà lyù ñoàng nhaát - dò bieät saâu xa. Töùc neâu nghi vaán nôi hai ñoaïn kinh naøy: Phaät thuyeát giaûng laø heát möïc saâu xa, nôi ñôøi vò lai, coù ngöôøi coù khaû naêng tin töôûng, hay laø seõ khoâng coù ngöôùi coù theå tin töôûng. Cho neân caâu tieáp sau noùi: “Khoâng phaûi khoâng theå tin”, caâu naøy laøm roõ laø coù ngöôøi coù theå tin töôûng. Leõ ra hoûi: Theá naøo laø ngöôøi coù theå tin töôûng? Do ñoù, caâu sau töùc chæ ra “ngöôøi kia laø chuùng sinh, chaúng phaûi laø chuùng sinh”, giaûi thích phaàn trong kinh noùi: ñaáy chaúng phaûi laø chuùng sinh, chaúng phaûi laø chaúng chuùng sinh. “Chaúng phaûi laø chuùng sinh”: Neâu roõ khoâng phaûi laø chuùng sinh khoâng tin töôûng. “Chuùng sinh”: laø chuùng sinh coù tin töôûng. “Chaúng phaûi laø Thaùnh”: Ñaây laø theo theá gian ñeå bieän bieät, giaûi

thích teân goïi: Chaúng phaûi laø chuùng sinh, chaúng phaûi laø chaúng Thaùnh, chính laø Thaùnh. Cho neân lieàn noùi: Chaúng phaûi laø chaúng Thaùnh. Ñaây laø neâu ra ngöôøi coù theå tin töôûng nôi kinh kia. "Vì sao noùi: Tu Boà-ñeà, chaúng phaûi laø chuùng sinh, chaúng phaûi laø chaúng chuùng sinh": laø Luaän vaên xuoâi neâu kinh laøm caâu hoûi. Töø caâu: "Keä noùi trôû xuoáng: laø chæ roõ veà nöûa keä sau ñeå giaûi thích". "ÔÛ ñaây do nôi nghóa naøo?": laø nôi nöûa keä naøy, do nôi nghóa naøo, coù theå giaûi thích: Ñaáy chaúng phaûi laø chuùng sinh, chaúng phaûi laø chaúng chuùng sinh nôi kinh, laø ngöôøi coù khaû naêng tin töôûng. Töùc giaûi thích: "Neáu coù ngöôøi tin töôûng nôi kinh naøy..." ñeán: "Chaúng phaûi laø theå cuûa phaøm phu": cho neân laõnh hoäi trong kinh keä: Ñaáy chaúng phaûi laø chuùng sinh. "Neáu coù ngöôøi tin töôûng nôi kinh naøy, thì ngöôøi aáy chaúng phaûi laø chuùng sinh": laø choïn laáy nghóa coù theå tin töôûng trong hai caâu treân cuûa keä. "Chaúng phaûi laø chuùng sinh": laø neâu daãn "chaúng phaûi laø chuùng sinh" trong caâu thöù ba cuûa keä. "Chaúng phaûi laø khoâng Thaùnh theå": laø duøng hai chöõ : "chaúng phaûi laø Thaùnh" trong caâu sau cuûa keä ñeå giaûi thích "chaúng phaûi laø chuùng sinh" ôû tröôùc. "Chaúng phaûi laø khoâng coù Thaùnh theå, chaúng phaûi laø theå cuûa phaøm phu". Ñaây laø luaän chuû toùm keát veà ngöôøi coù theå tin töôûng, ñoù laø thaùnh nhaân, chaúng phaûi laø theå cuûa phaøm phu. "Chaúng phaûi laø chaúng chuùng sinh": laø neâu daãn kinh. "Do coù thaùnh theå": laø duøng phaàn "chaúng phaûi laø chaúng Thaùnh" trong caâu thöù tö cuûa keä ñeå giaûi thích. "Ngöôøi kia chaúng phaûi laø chuùng sinh phaøm phu, chaúng phaûi chaúng laø chuùng sinh thaùnh theå": laø toùm keát veà ngöôøi coù theå tin töôûng aáy laø Thaùnh nhaân, chaúng phaûi laø phaøm phu. "Nhö kinh noùi: Vì sao theá ñeán": "Ñoù goïi laø chuùng sinh": laø daãn lôøi Nhö lai xaùc nhaän giaûi thích ñeå chöùng minh. "Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø chuùng sinh": laø chaúng phaûi chuùng sinh phaøm phu. Töùc luaän chuû giaûi thích kinh. "Do ñoù noùi chuùng sinh": laø toùm keát veà ngöôøi coù theå tin töôûng, laø chuùng sinh cuûa thaùnh nhaân. "Chuùng sinh laø vì chuùng sinh cuûa thaùnh nhaân, do ñoù noùi chaúng phaûi laø chuùng sinh". Laø do ngöôøi coù theå tin töôûng laø chuùng sinh cuûa thaùnh nhaân neân toùm keát chaúng phaûi chuùng sinh cuûa phaøm phu. "Phaät baûo: Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Nhö

Lai chöùng ñaéc voâ thöôïng chaùnh ñaúng chaùnh giaùc chaêng? v.v..." Ñaáy laø ñoaïn vaên kinh thöù chín trong Phaàn ñoaïn tröø nghi. ÔÛ ñaây ñaõ naêm laàn neâu daãn khaép vaên tuy töông töi maø nghóa coù khaùc, neân khoâng phaûi laø truøng laëp. Sôû dó neâu daãn ra ñaây laø ñeå giaûi thích nghi vaán. Nghi vaán naøy töø nôi naøo sinh? Treân ñaây ñaõ bieän minh roäng veà phaùp thaân xöa nay theå vieân maõn, khoâng phaûi laø phaùp do tu taäp ñaït ñöôïc. Töùc ñoaïn thöù hai nôi phaàn ñaàu cuûa phaàn ñoaïn tröø nghi naøy. Trong kinh noùi: Khoâng coù phaùp thaät laø Nhö Lai chöùng ñaéc Voâ thöôïng Boà-ñeà: Laøm roõ vì Boà-ñeà cuûa phaùp thaân

khoâng phaûi laø phaùp höõu vi, neân khoâng theå do töôùng höõu vi maø ñöôïc. Laïi lieàn noùi Nhö Lai chöùng ñaéc ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà: Laøm roõ vì theå cuûa Boà-ñeà laø phaùp Voâ vi neân coù Boà-ñeà coù theå chöùng ñaéc. Laïi duøng thí duï veà thaân lôùn ñeå xaùc nhaän choã giaûi thích, neâu roõ laø phaùp thaân xöa nay vieân maõn, goàm ñuû hai thöù trang nghieâm, lìa nôi hai chöôùng, khoâng phaûi do tu haønh ñaït ñöôïc. Töùc laïi sinh nghi vaán: Neáu noùi Nhö Lai chöùng ñaéc tam Boà-ñeà, thì ñoù laø do tu haønh neân ñaït ñöôïc, hay laø khoâng do tu haønh neân ñaït ñöôïc. Neáu Boà-ñeà cuûa phaùp thaân xöa nay nhaát ñònh cuõng nhö hö khoâng, muoân ñöùc troøn ñuû, chaúng phaûi laø do nhaân duyeân tu haønh, sau ñaáy coù theå ñaït ñöôïc: Vaäy sao noùi haønh giaû, traûi qua moät A taêng kyø tu haønh ñaày ñuû môùi chöùng ñaéc ñòa thöù nhaát. Chuyeån ñaéc baûy ñòa nôi hai A taêng kyø ñaày ñuû, cho ñeán caøng leân baäc treân thì caøng chuyeån hôn. Sau ba A taêng kyø, chöùng ñaéc quaû vò Boà-ñeà cuûa Phaät. Theo ñaáy maø xeùt bieát, phaùp thaân chính laø do nhaân duyeân tu haønh coù theå ñaït ñöôïc, sau môùi troøn ñuû, sao coù theå cho phaùp thaân Nhö Lai cuõng nhö hö khoâng, muoân ñöùc vieân maõn, khoâng phaûi laø phaùp do tu taäp ñaït ñöôïc? Neáu do tu haønh ñaït ñöôïc: thì vì sao laïi lìa boû choã chöùng ñaéc baùo Phaät nôi ngoâi vò toái thöôïng maø noùi coù rieâng phaùp thaân Nhö Lai? Ñaây laø döïa theo nghóa ñoàng nhaát ñeå vaán naïn veà choã dò bieät. Laïi nöõa, ñoaïn kinh thöù saùu ôû tröôùc ñaõ bieän minh veà phaùp thaân cuõng nhö hö khoâng, theå khoâng coù caùc töôùng, chaúng phaûi laø phaùp do tu haønh ñaït ñöôïc neân khoâng theå duøng saéc töôùng ñaày ñuû maø thaáy. Nhaân ñaáy sinh nghi vaán: Neáu phaùp thaân khoâng phaûi laø phaùp do tu haønh ñaït ñöôïc, khoâng saéc töôùng coù theå thaáy: thì vì sao Boà taùt, vôùi nhaân duyeân tu haønh, daàn daàn chöùng ñaéc ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà? Nghi vaán naøy ñaõ khôûi ôû tröôùc, sôû dó nay môùi ñoaïn tröø laø do trong caâu hoûi aáy laïi nhaân ñoù sinh ra nghi vaán khaùc, loaïi tröø chöa heát, neân nay môùi giaûi thích. ÔÛ ñaây goïi laø nghi, neân trong kinh ñaùp, yù neâu roõ Phaät coù hai loaïi: Moät laø Phaät cuûa phaùp thaân, xöa nay trong laëng, theå taùnh vieân maõn,

khoâng phaûi laø phaùp do tu haønh ñaït ñöôïc. Ñaây töùc laø Nieát baøn taùnh tònh. Hai laø Phaät cuûa baùo thaân, traûi qua möôøi ñòa, vôùi phöông tieän nhaân duyeân tu haønh, baûn taùnh voán coù luùc hieån baøy dieäu duïng goïi laø baùo Phaät, töùc laø Nieát baøn phöông tieän. Khoâng theå duøng phöông tieän cuûa baùo thaân do tu haønh ñaït ñöôïc Nieát baøn maø khieán cho Nieát baøn taùnh tònh cuûa Phaät phaùp thaân cuõng do tu haønh maø ñaït ñöôïc. Vì giaûi thích nghi vaán aáy neân phaàn tieáp theo ñaõ bieän minh. Nhöng caên cöù theo moät ñoaïn kinh naøy goàm coù boán caâu ngaén. Ba caâu tröôùc neâu roõ veà Nieát baøn taùnh tònh cuûa Phaät phaùp thaân, theå töôùng vieân maõn, khoâng phaûi laø phaùp do tu haønh ñaït ñöôïc. Moät caâu sau bieän minh veà Nieát baøn phöông tieän cuûa Phaät baùo thaân, cuõng muoân ñöùc troøn ñuû, maø coù ñaïi duïng môû roäng, laø phaùp coù theå tu taäp ñaït ñöôïc. “Khoâng coù moät chuùt phaùp naøo goïi laø chöùng ñaéc tam Boà-ñeà”: Ñaây laø caâu thöù nhöùt bieän minh veà phaùp thaân Nhö Lai muoân ñöùc vieân maõn,

khoâng heà thieáu giaûm. Tuy taïi phaùp phieàn naõo caáu nhieãm, nhöng ñoái nôi muoân ñöùc khoâng thieáu moät phaùp, chaúng phaûi do nhaân duyeân tu haønh, sau môùi ñaày ñuû, neân ñöôïc goïi laø Voâ thöôïng Boà-ñeà, vì theá noùi: “khoâng moät chuùt phaùp naøo goïi laø ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà”. Ñaây laø döïa theo theå cuûa phaùp troøn ñuû ñeå bieän minh veà phaùp thaân chaúng phaûi laø phaùp do tu taäp ñaït ñöôïc. “Laïi nöõa, naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Phaùp aáy bình ñaúng khoâng coù cao thaáp, ñoù goïi laø tam Boà-ñeà”: Ñaây laø caâu thöù hai, giaûi thích caâu ñaàu. Sôû dó Phaùp thaân muoân ñöùc voán troøn ñuû khoâng phaûi do tu haønh môùi vieân maõn: laø do phaùp thaân xöa nay laø nhaát ñònh. Chaúng phaûi do nôi ngöôøi, vôùi nhaân duyeân tu haønh, neân ôû trong taâm cuûa baäc thaùnh, muoân ñöùc taêng, goïi laø cao. Khoâng phaûi do nôi ngöôøi khoâng theo nhaân duyeân tu taäp, neân ôû trong taâm cuûa haøng xieån ñeà, muoân ñöùc giaûm, goïi laø thaáp. Ñaây laø caên cöù theo söï haønh trì ñeå bieän minh veà theå cuûa phaùp Phaät (Phaät phaùp thaân), khoâng taêng giaûm, chaúng phaûi do tu taäp ñaït ñöôïc. “Do khoâng coù chuùng sinh, khoâng ngöôøi, khoâng thoï maïng ñeå ñaït ñöôïc Tam Boà-ñeà bình ñaúng”: ñaây laø caâu thöù ba, giaûi thích caâu thöù hai ôû tröôùc. Sôû dó Phaùp thaân bình ñaúng khoâng coù cao thaáp: laø neâu roõ veà phaùp thaân cuûa taát caû chuùng sinh, theå töôùng muoân ñöùc ñeàu nhö nhau, khoâng coù ôû ñaây coâng ñöùc nhieàu, kia coâng ñöùc ít, xöa nay voán vaéng laëng, töï taùnh lìa moïi chöôùng ngaïi, heát thaûy ñeàu bình ñaúng, khoâng coù caùc hoaëc veà ta, ngöôøi vv… chaúng nhö kim cöông, do trôû laïi trong nhaân ñeå haønh trì. Haønh

coù saâu caïn, ñoaïn tröø hoaëc coù nhieàu ít, neân hôn-baèng chaúng ñoàng, coù choã khaùc bieät veà hôn, keùm, do ñaáy khôûi taâm kieâu maïn, töï cho coâng ñöùc cuûa ta thì nhieàu, loaïi tröø hoaëc cuõng nhieàu, keû kia keùm thua ta. Sôû dó coù söï phaân bieät, kieâu maïn aáy laø do tröôùc coù phieàn naõo, döùt tröø chöa heát, neân coù kieán chaáp veà ta, ngöôøi vv… Neâu roõ veà phaùp thaân, Phaät taùnh cuûa taát caû chuùng sinh khoâng coù hôn keùm. Töø xöa ñeán nay, theå voán thanh tònh, khoâng coù hoaëc nhieãm. Cho neân noùi “bình ñaúng khoâng coù ta, ngöôøi, ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà”. Kinh Thaéng Man noùi: “Saùt na taâm thieän, khoâng bò phieàn naõo vaáy nhieãm. Saùt na taâm baát thieän, cuõng khoâng bò phieàn naõo vaáy nhieãm” Theo nöôùc AÁn-ñoä thì saùt na coù möôøi thöù teân goïi. ÔÛ ñaây noùi saùt na ñöôïc dòch laø khoâng, neâu roõ taâm thieän khoâng, chaúng phaûi bò phieàn naõo caáu nhieãm. Taâm thieän chaúng khoâng, cuõng chaúng phaûi bò phieàn naõo caáu nhieãm. Taâm thieän khoâng: Neâu roõ phaùp thaân Nhö Lai taïng xöa nay laø nhaát ñònh, theå laø khoâng, khoâng coù hai möôi laêm höõu vôùi muoân töôùng sinh töû, neân goïi laø khoâng. Taâm thieän chaúng khoâng: Neâu roõ töï taùnh cuûa phaùp thaân, theå goàm ñuû vaïn ñöùc dieäu höõu, trong laëng, chaúng khoâng. Cho neân ôû ñoaïn kinh treân noùi: Nhö Lai taïng khoâng. Hai caâu tröôùc bieän minh veà phaùp thaân dieäu höõu, töùc Nhö Lai taïng chaúng khoâng. Moät caâu naøy bieän minh veà phaùp thaân dieäu voâ, töùc Nhö Lai taïng khoâng. Ñaây laø caên cöù nôi Khoâng, laøm roõ choã thanh tònh, ñeå hieån baøy phaùp Phaät (Phaät phaùp thaân) bình

ñaúng, chaúng phaûi ñaït ñöôïc do tu taäp. Ba caâu tröôùc aáy laàn löôït giaûi thích veà nghóa Nieát baøn taùnh tònh cuûa phaùp Phaät xong. Baáy giôø, ñaïi chuùng nghe noùi phaùp thaân xöa nay vieân maõn, khoâng phaûi laø phaùp do tu taäp ñaït ñöôïc, nhaân ñaáy sinh nghi: Neáu theá thì vì sao caùc vò Boà taùt phaùt taâm Boà-ñeà, traûi qua ba ñaïi A taêng kyø, tu taäp haønh trì möôøi ñòa xong, laø ñeå laøm gì? Cho neân ñaùp: "Taát caû phaùp thieän ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà". Ñaây laø caâu thöù tö, neâu roõ veà Nieát baøn phöông tieän cuûa Phaät baùo thaân laø coù tu haønh, chöùng ñaéc. Do ñaáy, caên cöù nôi baùo Phaät ñeå laøm roõ laø coù tu taäp, chöùng ñaéc. Nhöng baùo Phaät caàn phaûi döïa theo söï haønh trì, tu ñaït, luùc hieän baøy dieäu duïng maø noùi. Voán ñaõ döïa theo haønh trì maø baøn thì coù nhaân tu haønh, duyeân nôi muoân thieän ñaày ñuû, töùc coù phaùp coù theå chöùng ñaéc. Tröôùc chæ caên cöù nôi theå taùnh voán coù ñeå noùi, maø khoâng bieän luaän

veà duïng. Nay döïa theo söï haønh trì, hôïp thôøi ñeå baøn veà Phaät taùnh coù duïng. Do coù duïng, chaúng duïng khaùc nhau, neân coù theå noùi laø coù taêng coù giaûm. Laïi, döïa nôi söï haønh trì ñeå ñoaïn tröø hoaëc, coù nhieàu ít, coù hôn keùm, chaúng ñoàng, phaøm - thaùnh hai ñòa vò khaùc bieät. Caên cöù nôi söï haønh trì hieån baøy baùo thaân, thì coù u taäp, chöùng ñaéc. Cho neân noùi: heát thaûy phaùp thieän ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà. Nhaân ñaáy laïi sinh nghi vaán: Neáu taát caû phaùp thieän ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà, thì choã nghi cho "taát caû" goïi laø laãn loän: Phaùp thieän höõu laäu, voâ laäu, theá gian, xuaát theá gian, ñeàu laø taát caû, ñeàu coù theå ñaït ñöôïc Boà-ñeà. Neáu ñeàu ñaït ñöôïc: Thì vì sao keä cuûa Luaän ôû treân noùi: "phöôùc khoâng ñeán Boà-ñeà". "Ñeå ñoaïn tröø nghi vaán naøy, neân ñaùp: Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Goïi laø phaùp thieän, thì phaùp thieän aáy Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø phaùp thieän, ñoù goïi laø phaùp thieän': Ñaây laø laøm roõ phaùp thieän coù hai thöù: Moät laø phaùp thieän höõu laäu. Hai laø phaùp thieän voâ laäu. "Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø phaùp thieän": laø laøm roõ taát caû phaùp thieän vöøa neâu ñeàu laø phaùp thieän voâ laäu chaúng phaûi laø phaùp thieän höõu laäu khoâng ñöa ñeán ñaïo quaû Boà-ñeà. Cho neân caâu sau noùi: Ñoù goïi laø phaùp thieän. Ñaây laø laøm saùng toû ñoù goïi laø phaùp thieän voâ laäu, cuõng ñöôïc goïi ñoù chaúng phaûi laø phaùp thieän, neâu roõ voâ laäu chaúng phaûi laø höõu laäu. Luaän raèng: Laïi coù nghi vaán: Neáu Nhö Lai khoâng ñaït ñöôïc moät phaùp naøo goïi laø tam Boà-ñeà: laø neâu nguyeân do ñaõ nghi kinh. Vì sao lìa quaû vò chöùng ñaéc tröôùc ñoù ñeå thì daàn daàn ñaït ñöôïc Tam Boà-ñeà?: laø neâu vaán naïn. "Phaàn vaên kinh töø ñaây trôû xuoáng laø nhaèm ñoaïn tröø nghi vaán naøy", chæ roõ chaúng phaûi laø phaùp chöùng ñaéc môùi goïi laø ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà: laø Luaän chuû löôïc daãn yù ñoaïn tröø nghi trong kinh. ÔÛ ñaây duøng hai keä ñeå giaûi thích moät ñoaïn kinh aáy. Keä thöù nhaát giaûi thích ba caâu tröôùc, neâu roõ phaùp thaân khoâng tu ñaït ñöôïc. Moät keä sau giaûi thích moät caâu sau, bieän minh baùo Phaät coù tu taäp, chöùng ñaéc. "Xöù kia khoâng chuùt phaùp, bieát Voâ thöôïng Boà-ñeà": Hai caâu keä naøy giaûi thích caâu kinh thöù nhaát kia. Bieát Voâ thöôïng Boà-ñeà: Do nhaän bieát veà nôi choán cuûa phaùp thaân kia Theå töôùng ñaày ñuû, khoâng heà thieáu, ít, neân

coù theå goïi laø Voâ thöôïng Boà-ñeà toái thaéng. “Phaùp giôùi khoâng taêng giaûm”: laø giaûi thích caâu kinh thöù hai, neâu roõ phaùp thaân aáy khoâng phaûi do tu taäp ñaït ñöôïc môùi ñaày ñuû goïi laø taêng. Cuõng chaúng phaûi laø khoâng tu haønh neân ít, goïi laø giaûm.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 8 449

“Töï töôùng tònh, bình ñaúng”: laø giaûi thích caâu kinh thöù ba, laøm saùng toû nôi theå cuûa phaùp Phaät (Phaät phaùp thaân) xöa nay thanh tònh. Töø tröôùc ñeán giôø khoâng coù caùc laàm chaáp veà ta, ngöôøi, neân noùi laø thanh tònh. Caâu keä thöù hai: “Bieát Voâ thöôïng Boà-ñeà” laø döïa nôi phaàn Luaän vaên xuoâi tieáp sau ñeå giaûi thích moät caâu naøy, nghóa chung cho caû ba caâu tröôùc. Cho neân sau ba caâu treân ñeàu neân noùi: Bieát Voâ thöôïng Boà-ñeà. Keä thöù hai: “Coù phöông tieän voâ thöôïng”: laø giaûi thích caâu kinh thöù tö, laøm roõ baùo Phaät laø do tu taäp ñaït ñöôïc, döïa theo phaàn nghóa hieän baøy dieäu duïng ñöôïc goïi laø taêng. Theo phaàn nghóa dieäu duïng chöa hieän baøy, neân goïi laø giaûm. “Cuøng lìa nôi phaùp laäu v.v…” ba caâu sau laø giaûi thích caâu kinh thöù tö tieáp xuoáng: Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Goïi laø phaùp thieän thì phaùp thieän aáy v.v… laø giaûi thích choã nghi nôi vaên kinh. Cuøng lìa nôi phaùp laäu: laø neâu roõ veà nhaân cuûa phöông tieäp nôi baùo Phaät. Phaùp thieän voâ laäu, Theå lìa caùc laäu, chaúng phaûi laø phaùp thieän höõu laäu. “Neân chaúng phaûi phaùp tònh”: laø bieän minh phaùp thieän höõu laäu chaúng phaûi laø phaùp thieän voâ laäu thanh tònh. “Töùc laø phaùp thanh tònh”: Nhö vaäy, chaúng phaûi laø phaùp thieän höõu laäu, neân töùc laø nhaân phöông tieän cuûa phaùp thieän voâ laäu thanh tònh xuaát theá gian. Sao coù theå ñem phaùp thieän höõu laäu, ñoái vôùi ñaïo quaû Boà-ñeà khoâng coù nhaân phöông tieän, ñeå vaán naïn veà phaùp thieän voâ laäu, cuõng cho chaúng phaûi laø nhaân phöông tieän? “Ñaây laø neâu roõ veà nghóa gì” tieáp xuoáng… cho ñeán: “Nhö kinh noùi taát caû phaùp thieän ñaït ñöôïc Tam Boà-ñeà”: laø Luaän vaên xuoâi giaûi thích naêm caâu treân trong hai keä, cuõng laø giaûi thích boán caâu trong kinh. Tröôùc laø theo thöù lôùp giaûi thích. Sau laø duøng kinh ñeå toùm keát. “Phaùp thieän cuûa Boà-ñeà khaùc khoâng ñaày ñuû”: Töùc laø Boà-ñeà phöông tieän trong nhaân, cuõng goïi laø Boà-ñeà cuûa hai thöøa, Theå chöa ñaày ñuû, caàn phaûi tu taäp. “Noùi Boà-ñeà khaùc”: laø phaùp thieän khoâng ñaày ñuû. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Goïi laø phaùp thieän, Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø phaùp thieän v.v… do ñaâu noùi nhö vaäy”? Laø tröôùc neâu leân, tieáp sau laø giaûi ñaùp nghi vaán nôi kinh, ñeå hoûi. Töùc nhaéc laïi ba caâu sau cuûa keä thöù hai ñeå giaûi thích. “ÔÛ ñaây do yù nghóa gì” tieáp xuoáng: laø laïi neâu ra caâu hoûi. “Phaùp kia khoâng coù phaùp höõu laäu, neân goïi chaúng phaûi laø phaùp thieän”: Ñaây laø giaûi thích phaùp thieän voâ laäu, chaúng phaûi laø phaùp thieän

höõu laäu. Cho neân Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø phaùp thieän. “Do khoâng coù phaùp höõu laäu, vì theá goïi laø phaùp thieän”: laø giaûi thích phaùp thieän voâ laäu laø phaùp thieän. “Do quyeát ñònh phaùp thieän”: laø toùm keát veà phaùp thieän voâ laäu.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.